

Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

Call for proposals

**Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně
Standardní akční projekty (SAP) LIFE-2025-SAP-CLIMA**

Version 1.0
24 April 2025

**EVROPSKÁ VÝKONNÁ AGENTURA PRO KLIMA,
INFRASTRUKTURU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (CINEA)**

CINEA.D – Přírodní zdroje, klima, udržitelná modrá ekonomika a čistá energie –
CINEA.D.1 - LIFE Energie + LIFE Klima

HISTORIE ZMĚN			
Verze	Datum vydání	Změna	Stránka
1.0	24.04.2025	Původní verze.	

Hlavní aktualizace ve srovnání s výzvou LIFE-2024-SAP-CLIMA

V rámci současné výzvy LIFE-2025-SAP-CLIMA byly provedeny podstatné změny v rámci všech Témat výzvy (CCM, CCA a GOV). Tyto změny se odrážejí v novém "Víceletém pracovním programu 2025-2027".

Pečlivě si prostudujte dokument k Výzvě, abyste zaznamenali všechny příslušné změny.

VÝZVA K PŘEDKLÁDÁNÍ NÁVRHŮ

OBSAH

0. Úvod	5
1. Souvislosti	6
Co je program LIFE?	6
Příroda a biologická rozmanitost	7
Oběhové hospodářství a kvalita života	8
Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně	8
Přechod na čistou energii	9
2. Typ akce - Cíle - Témata a priority - Činnosti, které lze financovat - Očekávaný dopad	10
Typ akce	10
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM - Zmírňování změny klimatu	11
Cíle	11
Oblasti intervence	11
Rozsah - činnosti, které lze financovat	19
Očekávaný dopad	19
Míra financování	19
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA - Přizpůsobení se změně klimatu	20
Cíle	20
Oblasti intervence	21
Rozsah - činnosti, které lze financovat	26
Očekávaný dopad	27
Míra financování	27
LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV – Věřejná správa a informace v oblasti klimatu	27
Cíle	27
Oblasti intervence	27
Rozsah - činnosti, které lze financovat	33
Očekávaný dopad	34
Míra financování	34
3. Dostupný rozpočet	34
4. Časový plán a termíny	34
5. Přípustnost a dokumenty	35
6. Způsobilost	36
Způsobilí účastníci (způsobilé země)	36
Složení konsorcia	37
Způsobilé činnosti	37
Zeměpisná poloha (cílové země)	38
7. Finanční a provozní kapacita a vyloučení	38
Finanční kapacita	38
Provozní kapacita	39
Vyloučení	39
8. Postup hodnocení a přidělení	40
9. Kritéria pro přidělení	41
10. Právní a finanční nastavení grantových dohod	43
Datum zahájení a doba trvání projektu	43
Milníky a výstupy	43
Forma grantu, míra financování a maximální výše grantu	43
Rozpočtové kategorie a pravidla způsobilosti nákladů	44
Podávání zpráv a platební ujednání	46
Záruky předfinancování	46
Certifikáty	46
Režim odpovědnosti za vrácení prostředků	47
Ustanovení týkající se provádění projektu	47

**Výzva: LIFE-2025-SAP-CLIMA – Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jí
– standardní akční projekty (SAP)**

Granty EU: Dokument výzvy (LIFE): V1.0 - 24.04. 2025

Další specifika	47
Nedodržení a porušení smlouvy	47
11. Jak podat žádost.....	47
12. Pomoc	48
13. Důležité	50

0. Úvod

Toto je výzva k předkládání návrhů na **granty EU na akce v** oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně v rámci **Programu pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE)**.

Regulační rámec pro tento program financovaný EU je stanoven v:

- Nařízení 2024/2509 ([Finanční nařízení EU](#))¹
- základním právním aktu (Nařízení LIFE [2021/783](#)).²

Výzva je vyhlášena v souladu s Víceletým pracovním programem na období 2025-2027³ a bude ji řídit **Evropská výkonná agentura pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA)** (dále jen "agentura").

Výzva se týká následujících **témat**:

LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM – Zmírňování změny klimatu

LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA – Přizpůsobení se změně klimatu

LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV – Veřejná správa a informace o klimatu

Každá projektová žádost v rámci Výzvy se musí týkat pouze jednoho z těchto témat. Žadatelé, kteří chtějí podat žádost na více než jedno téma, musí v rámci každého tématu předložit samostatnou žádost.

Vyzýváme vás, abyste si pečlivě přečetli **dokumentaci k Výzvě**, zejména tento dokument Výzvy, Vzorovou grantovou dohodu, [Online příručku portálu EU Funding & Tenders](#) a [AGA - Anotovanou grantovou dohodu pro granty EU](#).

Tyto dokumenty poskytují vysvětlení a odpovědi na otázky, které vás mohou napadnout při přípravě žádosti:

- v Dokumentu Výzvy jsou popsány:
 - souvislosti, cíle, rozsah, činnosti, které lze financovat, a očekávané výsledky (oddíly 1 a 2).
 - harmonogram a dostupný rozpočet (oddíly 3 a 4).
 - podmínky přípustnosti a způsobilosti (včetně povinných dokumentů; oddíly 5 a 6).
 - kritéria pro finanční a provozní kapacitu a vyloučení (oddíl 7).
 - postup hodnocení a přidělení (oddíl 8)
 - kritéria pro přidělení (oddíl 9)
 - právní a finanční nastavení grantových dohod (oddíl 10).

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024 o finančních pravidlech pro souhrnný rozpočet Unie (přepracované znění) ("Finanční nařízení EU") (Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/783 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) (Úř. věst. L 172, 17.5.2021, s. 53).

³ Prováděcí rozhodnutí Komise C(2025)955 ze dne 15. dubna 2025 o financování programu LIFE a přijetí pracovního programu na roky 2025 až 2027.

- jak podat žádost (oddíl 11)
- Online příručka popisuje:
- postupy pro registraci a podávání návrhů online prostřednictvím Portálu EU *Funding and Tenders* (dále jen "Portál").
- doporučení pro přípravu žádosti
- AGA – Anotovaná grantová dohoda obsahuje:
- podrobné poznámky ke všem ustanovením grantové dohody, kterou budete muset podepsat, abyste získali grant (*včetně způsobilosti nákladů, harmonogramu plateb, povinností týkajících se doplňků a příslušenství atd.*).

Doporučujeme vám také navštívit [databázi LIFE](#) a prohlédnout si seznam dříve financovaných projektů. V případě podprogramu Přechod na čistou energii lze dříve financované projekty (v rámci programu Horizont 2020) nalézt [na internetových stránkách CORDIS](#).

1. Souvislosti

Co je program LIFE?

Program LIFE je Program EU pro životní prostředí a oblast klimatu.

Jako takový je jedním z klíčových příspěvů k evropské Zelené dohodě (Green Deal)⁴, jejímž cílem je:

- přeměnit EU ve spravedlivou a prosperující společnost s moderní, konkurenceschopnou ekonomikou, která účinně využívá zdroje a v níž v roce 2050 nebudou žádné čisté emise skleníkových plynů a hospodářský růst bude oddělen (tzv. decoupling) od využívání zdrojů, a
- chránit, zachovávat a zhodnocovat přírodní kapitál EU a chránit zdraví a blahobyt občanů před riziky a dopady souvisejícími s životním prostředím a klimatem.

Program LIFE přispěje k těmto prioritám pomocí svých čtyř podprogramů, zejména prostřednictvím:

- posílení a integrace provádění politických cílů EU směrem k zastavení a zvrácení úbytku přírodních stanovišť a druhů ve všech částech.
- podpora přechodu na oběhové hospodářství a ochrana a zlepšování kvality přírodních zdrojů EU, mimo jiné ovzduší, půdy a vody.
- podpory provádění rámce politiky v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030, cíle klimatické neutrality EU do roku 2050 a nové strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu atd.
- budování kapacit, stimulace investic a podpory provádění politik zaměřených na energetickou účinnost a malé obnovitelné zdroje energie.

Program LIFE se skládá ze dvou oblastí a čtyř podprogramů (podrobněji popsanych níže):

Životní prostředí:

⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Evropská zelená dohoda, COM(2019) 640 final.

- podprogram Příroda a biologická rozmanitost
 - podprogram Oběhové hospodářství a kvalita života
- Akce v oblasti klimatu:
- podprogram Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně
 - podprogram Přechod na čistou energii.

Příroda a biologická rozmanitost

V souladu se specifickými cíli programu LIFE stanovenými v čl. 3 odst. 2 Nařízení LIFE je cílem podprogramu "Příroda a biologická rozmanitost":

- vyvíjet, demonstrovat, propagovat a podněcovat rozšiřování inovativních technik, metod a přístupů (včetně řešení založených na přírodě a ekosystémových přístupů) k dosažení cílů stanovených v právních předpisech a politice Unie v oblasti přírody a biologické rozmanitosti nebo s nimi souvisejících a přispívat ke znalostní základně a uplatňování osvědčených postupů, mimo jiné prostřednictvím podpory sítě Natura 2000;
- podporovat rozvoj, provádění, monitorování a prosazování příslušných právních předpisů a politik Unie týkajících se přírody a biologické rozmanitosti nebo s nimi souvisejících, a to i zlepšením státní správy na všech úrovních, zejména posílením kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojením občanské společnosti, a to i s náležitým přihlédnutím k možnému přínosu občanské vědy⁵;
- urychlit zavádění úspěšných řešení/přístupů k provádění příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti přírody a biologické rozmanitosti do využívání ve velkém měřítku, a to prostřednictvím replikace výsledků, začlenění souvisejících cílů do ostatních politik a do praxe veřejného a soukromého sektoru, mobilizace investic a zlepšení přístupu k financování.

Program LIFE je od roku 1992 klíčovým nástrojem na podporu provádění směrnic EU o ptácích⁶ a o stanovištích⁷ a má zásadní a v některých případech rozhodující význam pro vytvoření soustavy Natura 2000.

Kontrola účelnosti směrnic o přírodě⁸, Akční plán pro přírodu, lidi a hospodářství⁹ i Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030¹⁰ zdůrazňují potřebu zvýšit financování přírody a biologické rozmanitosti.

Podprogram zahrnuje dvě prioritní oblasti:

- 1) Příroda a biologická rozmanitost v EU,
- 2) Zvyšování povědomí, zajišťování souladu a přístupu ke spravedlnosti v souvislosti s právními předpisy o přírodě a biologické rozmanitosti.

⁵ Vědecká práce, kterou vykonává široká veřejnost, často ve spolupráci s profesionálními vědci a vědeckými institucemi nebo pod jejich vedením.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁷ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise SWD(2016) 472 final ze dne 16. prosince 2016 "Kontrola účelnosti právních předpisů EU o ochraně přírody (Směrnice o ptácích a Směrnice o stanovištích) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků a Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin" (dále jen "kontrola účelnosti směrnic o ptácích a stanovištích").

⁹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM(2017) 198 final ze dne 27. dubna 2017 "Akční plán pro přírodu, lidi a hospodářství".

¹⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů "Evropská zelená dohoda" (COM/2019/640 final).

Oběhové hospodářství a kvalita života

Specifické cíle podprogramu "Oběhové hospodářství a kvalita života" jsou:

- vyvíjet, demonstrovat a podporovat inovativní techniky, metody a přístupy k dosažení cílů právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí a přispívat ke znalostní základně a k uplatňování osvědčených postupů tam, kde je to relevantní;
- podporovat rozvoj, provádění, monitorování a prosazování příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí, a to i zlepšením veřejné správy na všech úrovních, zejména posílením kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojením občanské společnosti;
- urychlit zavádění úspěšných technických a na politiky navazujících řešení k provádění příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí do využívání ve velkém měřítku, a to replikací výsledků, začleněním souvisejících cílů do ostatních politik a do praxe veřejného a soukromého sektoru, mobilizací investic a zlepšením přístupu k financování.

Tento podprogram zahrnuje tři prioritní oblasti:

- 1) Oběhové hospodářství a odpady,
- 2) Nulové znečištění a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji,
- 3) Environmentální veřejná správa.

Cílem tohoto podprogramu je usnadnit přechod k udržitelnému, oběhovému, energeticky účinnému a klimaticky odolnému hospodářství a k životnímu prostředí bez toxických látek a chránit, obnovovat a zlepšovat kvalitu životního prostředí v souladu s evropskou Zelenou dohodou a nejnovějším vývojem politiky.

Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně

Specifickými cíli podprogramu "Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně" jsou:

- vyvíjet, demonstrovat a propagovat inovativní techniky, metody a přístupy k dosažení cílů právních předpisů a politiky Unie v oblasti klimatu a přispívat ke znalostní základně a uplatňování osvědčených postupů;
- podporovat rozvoj, provádění, monitorování a prosazování příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti klimatu, mimo jiné zlepšením veřejné správy na všech úrovních, zejména posílením kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojením občanské společnosti;
- urychlit zavádění úspěšných technických a na politiky navazujících řešení k provádění příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti klimatu do využívání ve velkém měřítku, a to prostřednictvím replikace výsledků, začlenění souvisejících cílů do ostatních politik a do praxe veřejného a soukromého sektoru, mobilizace investic a zlepšení přístupu k financování.

Podprogram "Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně" podpoří provádění evropské Zelené dohody tím, že přispěje k cílům a úkolům stanoveným v evropském právu v oblasti klimatu¹¹: cíl, aby se evropské hospodářství a společnost staly do roku 2050 klimaticky neutrálními; průběžný cíl Unie v oblasti klimatu snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s úrovní v roce 1990; cíl Unie v oblasti

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a (EU) 2018/1999 ("evropské právo v oblasti klimatu"), Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1–17.

klimatu do roku 2040, který by Komise měla navrhnout do šesti měsíců od prvního globálního vyhodnocení provedeného v rámci Pařížské dohody¹² ; a povinnost příslušných orgánů Unie a členských států zajistit trvalý pokrok při zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu v souladu s novou strategií EU pro přizpůsobování se změně klimatu.¹³

Podprogram má tři prioritní oblasti:

1. Zmírňování změny klimatu,
2. Přizpůsobování se změně klimatu,
3. Veřejná správa a informace v oblasti změny klimatu.

Přechod na čistou energii

Konkrétní cíle podprogramu „Přechod na čistou energii“ jsou následující:

- vyvíjet, demonstrovat a propagovat inovativní techniky, metody a přístupy v oblasti regulací, veřejné správy a orientace na trh vedoucí k dosažení cílů právních předpisů a politiky Unie v oblasti přechodu na čistou, udržitelnou a spravedlivou energetiku prostřednictvím rozšiřování řešení v oblasti obnovitelných zdrojů energie do většího měřítka, zvyšování energetické účinnosti a přispívání ke znalostní základně a k uplatňování osvědčených postupů;
- podporovat rozvoj, provádění, monitorování a prosazování příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti přechodu na čistou, udržitelnou a spravedlivou energetiku rozšiřováním řešení v oblasti obnovitelných zdrojů energie do většího měřítka, zvyšováním energetické účinnosti, mimo jiné zlepšením správy na všech úrovních, posílením kapacit veřejných a soukromých subjektů, pomocí občanům a občanské společnosti a jejich zapojením a strukturováním trhu tak, aby umožňoval a podporoval zavádění technologií pro přechod na novou energetiku;
- urychlit rozsáhlé zavádění úspěšných technických a na politiku navázaných řešení, podporujících celoevropské akce integrující tržní a regulační přístupy, které mohou podpořit provádění příslušných právních předpisů Unie a cílů týkajících se přechodu na čistou, udržitelnou a spravedlivou energii, rozšiřovat řešení v oblasti obnovitelných zdrojů energie a zvyšovat energetickou účinnost, a to prostřednictvím replikace výsledků a úspěšných osvědčených postupů, mobilizací investic, rozšiřováním využívání finančních nástrojů a zlepšováním přístupu k financování a podporou meziodvětvové spolupráce podniků, partnerství veřejného a soukromého sektoru a činností přeshraničních účastníků trhu EU.

Cílem podprogramu Přechod na čistou energii je usnadnit přechod k energeticky účinnému, klimaticky neutrálnímu a odolnému hospodářství založenému na obnovitelných zdrojích energie, a to především prostřednictvím financování koordinačních a podpůrných akcí (CSA – Coordination and Support Actions). Tyto akce jsou zaměřeny na budování kapacit, šíření informací a znalostí a zvyšování povědomí na podporu přechodu na obnovitelné zdroje energie a zvýšení energetické účinnosti. Podporují překonávání tržních překážek, které

¹² Dne 6. února 2024 doporučila Komise ve svém sdělení Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů snížit čisté emise skleníkových plynů v EU do roku 2040 o 90 % ve srovnání s rokem 1990 "Zajištění naší budoucnosti – evropský cíl v oblasti klimatu do roku 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 - budování udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti", COM/2024/63 final.

¹³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů "Vytváření Evropy odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu", COM/2021/82 final.

brání socioekonomickému přechodu na udržitelnou energii, a obvykle zapojují více malých a středních zúčastněných stran, mimo jiné místní a regionální veřejné orgány, neziskové organizace, společnosti poskytující energetické služby a veřejné služby, vývojáře projektů, výrobce net-zero technologií (s nulovými emisemi), finanční instituce, profesní organizace, sdružení spotřebitelů a občanské iniciativy.

Podprogram Přechod na čistou energii zahrnuje tyto prioritní oblasti intervence:

1. Vytvoření celostátního, regionálního a místního politického rámce na podporu přechodu na čistou energii.
2. Urychlení zavádění technologií, digitalizace, nových služeb a obchodních modelů a zvyšování souvisejících odborných dovedností na trhu pro přechod na čistou energii.
3. Přilákání soukromých finančních prostředků pro udržitelnou energetiku
4. Podpora rozvoje místních a regionálních investičních projektů
5. Zapojení občanů do přechodu na čistou energii a posílení jejich postavení v této oblasti

2. Typ akce – Cíle – Témata a priority – Činnosti, které lze financovat – Očekávaný dopad

Typ akce

Témata této výzvy k předkládání návrhů se týkají standardních akčních projektů LIFE (SAP)

Projekty SAP představují "tradiční projekty LIFE", jejichž cílem je:

- vyvíjet, demonstrovat a podporovat inovativní techniky, metody a přístupy. "Inovativními technikami, metodami a přístupy" se rozumí řešení, která jsou nová v porovnání se současným stavem na národní a odvětvové úrovni a která jsou prováděna v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosáhnout dopadů stanovených v prvním odstavci kritéria pro udělení grantu "Dopad" (viz níže).
- přispívat ke znalostní základně a k uplatňování osvědčených postupů. "Osvědčenými postupy" se rozumí řešení, techniky, metody a přístupy, které jsou vhodné, nákladově efektivní a nejmodernější (na národní a odvětvové úrovni) a které jsou prováděny v provozním měřítku a za podmínek, které umožňují dosažení dopadů stanovených v prvním odstavci kritéria pro udělení grantu "Dopad" (viz níže).
- podporovat rozvoj, provádění, monitorování a prosazování právních předpisů a politiky EU, mimo jiné zlepšením veřejné správy na všech úrovních, zejména posílením kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojením občanské společnosti.
- urychlit rozsáhlé zavádění úspěšných technických a na politiku navázaných řešení pro provádění právních předpisů a politiky EU prostřednictvím replikace výsledků, začleněním souvisejících cílů do ostatních politik a do postupů ve veřejném a soukromém sektoru, mobilizací investic a zlepšením přístupu k financování.

Projekty SAP jsou flexibilním nástrojem, který je k dispozici subjektům ze všech sektorů (veřejného, nevládního i soukromého).

Mohou být blízké trhu (tj. zaměřují se nejen na poskytování lepších environmentálních řešení, ale také na zajištění toho, aby tato řešení byla široce přijata společností obecně a zejména ekonomikou prostřednictvím výslovně tržně orientovaného přístupu). V tomto

případě budou žadatelé povinni ve svých formulářích žádosti zdůraznit konkrétní informace týkající se trhu (*např. plánovanou výrobní kapacitu, dotčený trh, ekonomickou proveditelnost atd.*).

Žádosti o SAP se obvykle očekávají v rámci podprogramu "Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně", "Oběhové hospodářství a kvalita života" a "Přechod na čistou energii".

LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM – Zmírňování změny klimatu

Cíle

Projekty v rámci prioritní oblasti Zmírňování změny klimatu podpoří provádění evropské Zelené dohody tím, že přispějí k cílům a úkolům stanoveným v právu EU v oblasti klimatu a k průběžnému cíli Unie v oblasti klimatu snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s úrovní v roce 1990.

Právní předpisy EU v oblasti klimatu a politická opatření ke snížení emisí skleníkových plynů zahrnují:

- snižování emisí skleníkových plynů v souladu s cílem klimatické neutrality EU stanoveným v legislativě EU o klimatu
- Systém EU pro obchodování s emisemi
- rozvoj politik na snížení emisí skleníkových plynů v odvětvích, na něž se vztahuje Směrnice o sdílení úsilí (ESR).
- prosazování mobility s nulovými a téměř nulovými emisemi a udržitelných paliv v dopravě.
- snížení emisí skleníkových plynů z využívání půdy, zemědělství a lesnictví.
- podpora udržitelných a pobřežních postupů hospodaření, včetně zvýšení sekvestrace uhlíku v ekosystémech
- prosazování obnovitelných zdrojů energie a zlepšení řešení energetické účinnosti
- postupné odstraňování fluorovaných skleníkových plynů a látek poškozujících ozonovou vrstvu
- podpora řešení pro zachycování a využívání uhlíku, zachycování a ukládání uhlíku a pohlcování uhlíku.

Oblasti intervence

1. Znovuzískávání, recyklace a regenerace látek poškozujících ozon v pěnách a vhodnost alternativ k fluorovaným skleníkovým plynům a jejich znovuzískávání, regenerace a recyklace

Látky poškozující ozon (ODS), jako jsou chlorofluoruhlovodíky (CFC), ničí ozonovou vrstvu a jsou také silnými skleníkovými plyny. Ozónová směrnice EU (Nařízení (EU) 2024/590)¹⁴ je nejpřísnější na světě, neboť provádí a překračuje požadavky Montrealského protokolu tím, že předčasně ukončuje používání látek poškozujících ozonovou vrstvu. Projekty by měly podporovat ozonovou politiku EU minimalizací používání látek poškozujících ozonovou vrstvu, zkoumáním alternativ a znovuzískáváním těchto chemických látek pro recyklaci nebo regeneraci.

Fluorované skleníkové plyny (F-plyny) byly zavedeny jako náhrada látek poškozujících ozonovou vrstvu, ale samy jsou rovněž silnými klimatickými plyny. Aktualizované nařízení

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/590 ze dne 7. února 2024 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o zrušení nařízení (ES) č. 1005/2009 (Úř. věst. L, 2024/590, 20.2.2024).

o fluorovaných plynech (nařízení (EU) 2024/573)¹⁵ zpřísňuje omezení používání F-plynů v nových zařízeních a při instalaci, servisu a vyřazování zařízení z provozu, včetně používání fluoridu sírového (SF₆) v rozváděčích, včetně postupného vyřazování fluorovaných uhlovodíků (HFC) do roku 2050, což jde nad rámec Kigalského dodatku Montrealského protokolu. Projekty by měly napomoci provádění Kigalského dodatku a Nařízení EU o F-plynech tím, že usnadní snížení používání a emisí F-plynů, na které se vztahuje toto Nařízení EU, včetně postupného vyřazování HFC.

Tepelná čerpadla, která často používají jako chladivo HFC, mají zásadní význam pro dekarbonizaci vytápění a hrají klíčovou roli v klimatické a energetické politice EU. Jejich rychlé nasazení ve stavebnictví je nezbytné pro dosažení klimatického cíle pro rok 2030 a klimatické neutrality do roku 2050, přičemž cílem [Plánu REPowerEU](#)¹⁶ je urychlit jejich zavádění v reakci na krizi v oblasti zemního plynu způsobenou nedávnými geopolitickými událostmi.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které se zabývají:

- **Znovuzískáváním, recyklací a regenerací látek poškozujících ozon a fluorovaných skleníkových plynů v pěnách.** Hlavním zdrojem emisí látek poškozujících ozonovou vrstvu a F-plynů jsou izolační pěny. K emisím dochází při renovaci nebo demolici budov, v nichž se tyto pěny používají, a při drcení nebo rozměňování pěn (při kterém se z pěn uvolňují látky poškozující ozon a F-plyny). Kromě toho dochází k významným emisím, pokud jsou relativně neporušené pěny ze stavebního a demoličního odpadu skládkovány bez úpravy. Hledají se demonstrační projekty nebo projekty osvědčených postupů podporující a zajišťující účinné znovuzískání a recyklaci/regeneraci látek poškozujících ozon a F-plynů z izolačních pěn.
- **Znovuzískáváním, regenerací a recyklací fluorovaných skleníkových plynů.** Na konci životnosti zařízení/výrobků používajících fluorované skleníkové plyny je důležité, aby byly tyto plyny účinně znovuzískávány a pokud možno recyklovány nebo regenerovány pro opětovné použití.
- **Dostupností vhodných alternativ fluorovaných plynů.** Ve většině odvětví využívajících HFC jsou dnes k dispozici alternativy. V několika oblastech použití je však naléhavě nutné dále inovovat a/nebo prokázat vhodnost (bezpečnost, náklady, energetická účinnost, vhodnost pro daný účel) alternativ šetrných ke klimatu. Navíc fluorid sírový (SF₆), fluorid dusitý (NF₃) a perfluoruhlovodíky (PFC) mají obzvláště vysoký potenciál oteplování klimatu (až 25000krát vyšší než CO₂); proto je nalezení vhodných alternativ pro jejich použití vysokou prioritou.

Demonstrační, pilotní projekty nebo projekty osvědčených postupů, které ukazují použití alternativ F-plynů s nízkým nebo nulovým GWP:

- Typy a aplikace klimatizačních a chladicích zařízení, ORC (organické Rankinovy cykly) nebo tepelných čerpadel, která jsou stále závislá na F-plynech; zejména v rámci REPowerEU: demonstrační projekty pro středně velká tepelná čerpadla s výkonem vyšším než 12 kW používající chladiva s GWP nižším než 150.
- Úzce vymezené aplikace výrobků a zařízení (niky), kde nejsou snadno dostupné alternativy k F-plynům.

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/573 ze dne 7. února 2024 o fluorovaných skleníkových plynech, o změně Směrnice (EU) 2019/1937 a o zrušení Nařízení (EU) č. 517/2014 (Úř. věst. L, 2024/573, 20.2.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>

¹⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Plán REPowerEU, COM/2022/230 final.

- Zlepšení designu systémů s cílem řešit otázky hořlavosti/tlaku, aby se podpořilo používání přírodních chladiv (např. uhlovodíků, CO₂) pro všechny druhy zařízení využívajících F-plyny
- Typy a aplikace elektrických rozvaděčů, které stále využívají SF₆ nebo jiné látky s vysokým potenciálem globálního oteplování
- Fluorované skleníkové plyny (zejména SF₆, NF₃ a PFC) používané ve výrobních procesech, například v elektronickém průmyslu (polovodiče, fotovoltaika) a v dalších průmyslových procesech, kde nejsou snadno dostupné alternativy k používání F-plynů
- **Odstranění překážek, které představují normy.** Další významnou překážkou používání klimaticky šetrných alternativ fluorovaných plynů jsou normy v oblasti chlazení, klimatizace a tepelných čerpadel. Velkou mezerou je stále omezená dostupnost relevantních informací o řízení a minimalizaci rizik pro hořlavá chladiva, zejména uhlovodíky, pro příslušné normalizační orgány.

Demonstrační, pilotní projekty nebo projekty osvědčených postupů by měly ukázat, jak se minimalizují rizika hořlavých chladiv, zejména uhlovodíků, při navrhování, používání, servisu a likvidaci zařízení, aby se maximalizovala velikost náplně chladiva, aniž by byla ohrožena bezpečnost. Minimalizace rizik by se měla řídit objektivními údaji. Zvláště se požaduje vypracování dalších technických specifikací pro instalaci a provoz hořlavých alternativ, zejména uhlovodíků, v příslušných normách pro technologie chlazení, klimatizace a tepelných čerpadel, a to na podporu probíhajícího procesu tvorby norem. To by mohlo zahrnovat spojování relevantních stávajících informací s novými doplňujícími laboratorními a terénními studiemi na podporu procesu tvorby norem a práce stávajících normalizačních výborů.

2. Akce na podporu přechodu na bezemisní mobilitu v silniční dopravě

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které se zabývají mobilitou s nulovými emisemi¹⁷ a přispívají k provádění [Plánů udržitelné městské mobility](#) a konkrétních opatření stanovených ve [Strategii EU pro udržitelnou a chytrou mobilitu](#)¹⁸, což vede k podstatnému snížení závislosti na fosilních palivech (v rozsahu projektu), a doplňuje tak systém obchodování s emisemi ETS2.

Je třeba zatáhnout za všechny politické páky:

1. opatření k výraznému snížení současné závislosti na fosilních palivech, včetně integrace vozidel s nulovými emisemi a systémů obnovitelné energie
2. rozhodné kroky k přesunu většího množství aktivit směrem k udržitelnějším způsobům dopravy a vzorcům mobility osob a zboží
3. přinášet úspory energie a zdrojů, které mohou být sociálně spravedlivě sdíleny v cílové komunitě, což otevírá cestu k začlenění úspěšných opatření do sociálních plánů v oblasti klimatu a plánů udržitelné městské mobility;
4. dodávat energii a zdroje;
5. internalizovat externí náklady.

Přestože silniční doprava rychle roste, podíl vozidel s nulovými emisemi a nulovým znečištěním ve vozovém parku je dnes příliš nízký. Normy týkající se emisí CO₂, emisí látek znečišťujících ovzduší, systém ETS2 a pravidla pro zadávání veřejných zakázek

¹⁷ Viz definice "těžkého vozidla s nulovými emisemi" a "těžkého vozidla s nízkými emisemi" v [Nařízení \(EU\) 2019/1242](#) a definice "vozidla s nulovými a nízkými emisemi" v [Nařízení \(EU\) 2019/631](#). Za vozidla s nulovými emisemi se považují zejména čistě elektrická a vodíková vozidla.

¹⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Strategie udržitelné a inteligentní mobility – uvedení evropské dopravy na cestu do budoucnosti, COM/2020/789 final

budou klíčovými politickými hnacími silami při přechodu na bezemisní mobilitu v silniční dopravě a díky větší nabídce bezemisních vozidel učiní udržitelnou mobilitu dostupnější pro všechny.

Je třeba podporovat bezemisní vozové parky a služby, tím zlepšovat podnikatelské důvody pro uživatele, přispívat k množstevním úsporám, k jejich integraci do energetického systému – zejména do systému výroby elektřiny a OZE – a také k vytváření určitého ekosystému, a to i prostřednictvím rozvoje/přeměny odvětví komponentů.

Preferované projekty se mohou zabývat následujícím neúplným seznamem témat a mohou mít inovativní charakter:

- Speciální infrastruktura pro bezemisní vozidla a mobilitu, včetně rychlých a superrychlých dobíjecích míst pro lehká i těžká vozidla s nebo bez skladování energie; upozorňujeme, že rozsáhlé zavádění infrastruktury pro dodávky alternativních paliv je již pokryto Nástrojem pro infrastrukturu alternativních paliv v rámci programu Nástroj pro propojení Evropy – doprava¹⁹
- Zařízení na doplňování vodíku o tlaku 700 barů, včetně výroby ekologického vodíku
- Odstranění technických překážek ohrožujících jednotný trh EU jako požadavky specifických národních technických podmínek
- Chytré řešení dobíjení, tj. zavedení chytrého a obousměrného dobíjení, které povede k výraznému snížení investic do energetických sítí a přispěje k integraci energetických systémů
- Návrhy na výrazné snížení energetické náročnosti modelů dopravy a mobility prostřednictvím poskytování nových služeb bezemisní mobility a logistiky, které překonají modely založené na soukromém vlastnictví automobilů.
- Integrace s energetickými komunitami s cílem zmírnit chudobu v dopravě a zajistit přístup k levné elektřině z obnovitelných zdrojů, čímž se sníží účty za elektřinu a usnadní přechod od fosilních paliv k mobilitě poháněné elektřinou.
- Opatření využívající možnosti digitalizace k maximalizaci celkové účinnosti energetického systému a využití lokálně vyráběných OZE.
- Iniciativy vytvářející jasné synergie s energetickou sítí, zejména s transevropskými energetickými sítěmi (TEN-E).

3. Dekarbonizace ostatních druhů dopravy, podpora intermodality a posunu v druzích dopravy

V souladu s regulačním rámcem EU musí všechny druhy dopravy přispívat ke snižování emisí skleníkových plynů. Druhy dálkové dopravy, včetně letecké, železniční a námořní dopravy, čelí výzvě snížit závislost na fosilních palivech a zdrojích energie spolu s trvalou potřebou zlepšit účinnost a zvýšit spolehlivost poskytovaných služeb a zároveň zvýšit flexibilitu při výběru dopravy.

Opatření v rámci stávajících politik řeší přechod všech druhů dopravy na klimaticky neutrální dopravu tím, že se zabývají nabídkou i poptávkou. Projekty v nesilničních druzích dopravy a v intermodální dopravě jsou podporovány jako "setrvačníky" těchto politických opatření tím, že v rámci své specifické oblasti intervence přispívají k podstatnému snížení závislosti na fosilních palivech.

Vyzýváme k předkládání návrhů na řešení, která představují zlepšení, pokud jde o některou z následujících oblastí nebo jejich kombinaci: technologické inovace, provozní

¹⁹ https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility/transport-infrastructure_en

aspekty, dovednosti a potřeby rekvalifikace, organizační struktury a obchodní modely, informační toky.

Technologické možnosti snižující množství energie potřebné k provedení dané dopravní služby. Příklady mohou zahrnovat: snížení hmotnosti, zlepšení účinnosti pohonných systémů, aerodynamických a hydrodynamických vlastností, rozvoj a trvalou míru recyklace energetické infrastruktury a zařízení pro skladování energie.

Provozní aspekty v dopravních uzlech (přístavy a letiště). Příklady mohou zahrnovat: řešení zaměřená na optimalizaci kapacity na základě nástrojů pro monitorování a předpovídání, systémy modulárních poplatků založené na dopadech na životní prostředí a emisních profilech, pobídky k udržitelnější, účinnější a diverzifikovanější nakládce/nastupování a vykládce/vystupování cestujících, nákladu a zaměstnanců.

Intermodální řešení využívající koncepty synchromodality ve velkém měřítku k optimalizaci druhů dopravy a tras, například prostřednictvím rezervace služeb bez nutnosti volby druhu dopravy, integrovaného sdílení dat a flexibilního přepínání mezi druhy dopravy, a rozvíjející systémy, jako je Mobilita jako služba, zejména v rámci plánů udržitelné městské mobility. Zvláštní zájem je o projekty věnované interoperabilním řešením, která přispívají k řešení technických překážek, jež jsou bariérou jednotného trhu EU, a o projekty vytvářející synergie se sítěmi TEN-T a TEN-E.

Zavádění nízkouhlíkových a bezuhlíkových dopravních řešení ve velkém měřítku musí být doprovázeno odpovídající kvalifikací a rekvalifikací pracovní síly, která by měla být nedílnou součástí navrhovaných projektů.

4. Zvýšení výroby a využití obnovitelné energie a zlepšení energetické účinnosti

Téma zmírňování změny klimatu podporuje činnosti související s energetickou účinností a obnovitelnou energií, které se netýkají specifických požadavků výzev definovaných v rámci podprogramu LIFE Přejít na čistou energii.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které se zabývají cíli [Plánu REPowerEU](#)²⁰, [Dohody o čistém průmyslu](#)²¹ a Nařízení o průmyslu pro nulové čisté emise [Net Zero Industry Act](#)²², které podporují odolnost hospodářství EU a zároveň plní cíl klimatické neutrality²³.

REPowerEU – Výroba bioplynu a biometanu z odpadů a zbytků.

Projekty přispívající k rozvoji oběhového hospodářství a demonstraci inovativní udržitelné výroby bioplynu a biometanu, které využívají toky odpadů a zbytků (tj. příloha IX Směrnice (EU) 2018/2001²⁴ o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů) k výrobě bioplynu a digestátu nebo biouhlu pro trhy. To se může týkat projektů založených na anaerobní digesci, pokud tyto projekty převážně využívají toky odpadů a zbytků v rámci společné digesce více materiálů (ko-digestce), a také na zplyňování biomasy, které splňují požadavky týkající se kritérií udržitelnosti a úspory skleníkových plynů podle směrnice [\(EU\) 2018/2001](#) a revidované směrnice (EU) 2023/2413²⁵. Projekty se budou týkat dodavatelského řetězce biomasy od zdroje až po výrobu a dodávky bioplynu. Pokud je to možné, důrazně se doporučuje, aby projekty upřednostňovaly modernizaci na biometan a

²⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Plán REPowerEU, COM/2022/230 final.

²¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/clean-industrial-deal_en

²² Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, o průmyslu pro nulové čisté emise (Net Zero Industry Act).

²³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Plán REPowerEU, COM/2022/230 final.

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady [\(EU\) 2018/2001](#) ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady [\(EU\) 2023/2413](#) ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023)

vtlačení do plynové sítě před využitím bioplynu v kogeneračním zařízení. Kromě výroby bioplynu se při anaerobní digesti a zplyňování vyrábí digestát, respektive biouhel, což jsou další nástroje, které přispívají ke zmírnění změny klimatu a zlepšují obchodní model výroby bioplynu. Podporuje se, aby projekty zahrnovaly peněžní zhodnocení digestátu nebo biouhlu a aby integrovaly výrobu bioplynu a biometanu do plně oběhových a dekarbonizovaných energetických řešení.

5. Akce, které snižují spotřebu energie a emise skleníkových plynů v průmyslové výrobě a při nakládání s odpady.

Pro dosažení cílů stanovených v [Evropském právním rámci pro klima](#) jsou nezbytné významné investice do průmyslových inovací a demonstračních zařízení. V této souvislosti program LIFE podporuje vývoj a zavádění pokročilých čistých technologií a řešení ve výrobě a zpracování, jakož i snižování spotřeby primárních surovin. Tyto investice jsou nezbytné pro přechod hospodářství EU na klimatickou neutralitu a pro průmysl EU.²⁶ Návrhy se zaměří na průmyslová odvětví EU a nakládání s odpady se zvláštním důrazem na energeticky náročná odvětví a jejich dodavatelský řetězec, a zejména na ta odvětví, která mohou být vystavena značnému riziku úniku uhlíku.

Prioritu budou mít projekty zaměřené na vývoj a demonstraci inovativních a nákladově efektivních technologií a postupů s cílem snížit intenzitu emisí skleníkových plynů ve výrobním a zpracovatelském průmyslu a v oblasti nakládání s odpady. Žadatelé o tento typ projektů se vyzývají, aby zvážili následující klíčové charakteristiky:

- **Návrhy by se měly zaměřit na projektování, vývoj a provádění inovativních řešení** především prostřednictvím demonstračních programů s dlouhodobým dopadem, a to i v reálném průmyslovém prostředí. Projekty by měly přinášet ekonomicky životaschopná řešení, postupy a technologie, nové suroviny nebo výrobky, které umožňují významné snížení konkrétní intenzity emisí skleníkových plynů. Návrhy se vyzývají, aby spustily vývoj nejlepších dostupných technik²⁷. Investice by měly být krokem směrem ke klimaticky neutrálnímu provozu.
- **Činnosti mají začínat na úrovni technologické připravenosti 5 a směřovat k úrovni technologické připravenosti 8-9.** Žadatelé mohou navrhnout přípravné práce, jako je vypracování strategií a předběžných studií proveditelnosti inovativních řešení, pokud budou tyto využity pro rozvoj konkrétních činností prováděných v průběhu projektu. Očekává se, že tyto činnosti povedou průmyslová odvětví s podporou partnerů a poskytovatelů technologií.
- Řešení, která zvyšují získávání, recyklaci a opětovné použití odpadních materiálů, aby se snížilo používání primárních surovin a jejich zpracování náročné na emise CO₂. Způsobitelné by byly projekty, které kombinují práci na zlepšení sběru a třídění se získáváním, recyklací a opětovným použitím odpadních materiálů, avšak o **projekty zaměřené výhradně na sběr a/nebo třídění toků odpadů by mělo žádat v podprogramu LIFE Oběhové hospodářství**
- Návrhy **se mohou týkat různých technologických řešení a postupů** s potenciálně širokým využitím nebo kombinovat různé technologie a postupy napříč odvětvími. Spolupráce mezi průmyslovými odvětvími je podporována a žadatelé by měli, kdykoli je to možné, usilovat o synergie, včetně možností financování z příslušných národních/regionálních programů v oblasti výzkumu, inovací nebo klimatu a/nebo kumulativního financování.

²⁶ Poměr mezi přímými emisemi skleníkových plynů a výstupními jednotkami určité činnosti.

²⁷ Nejlepší dostupné techniky jsou definovány v příslušných referenčních dokumentech o nejlepších dostupných technikách a jsou v souladu s referenčními hodnotami stanovenými v Rozhodnutí o referenčním hodnocení.
<https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

- Projekty by měly posílit vedoucí postavení Evropy v průmyslu v oblasti pokročilé výroby a zpracování a v oblasti nakládání s odpady. Podporují zaměstnanost zejména v malých a středních podnicích a otevírají nové tržní příležitosti v této oblasti.

6. Rozvoj a provádění postupů hospodaření s půdou a pobřežím, které mají vliv na emise a pohlcování uhlíku, včetně zachování a posílení přirozených propadů uhlíku v půdě a lesích a ukládání uhlíku do dlouhodobých produktů.

Pozemkový sektor hraje důležitou roli při dosahování ambiciózních cílů EU v oblasti zmírňování dopadů změny klimatu. Může k tomu přispět tím, že zvýší svou kapacitu pro ukládání a sekvestraci uhlíku, snižování jeho emisí a poskytne ostatním odvětvím obnovitelné a oběhové materiály na bázi biologických materiálů, které jsou méně náročné na emise skleníkových plynů než materiály na bázi fosilních paliv a mají schopnost dlouhodobě ukládat uhlík. Tyto cíle v oblasti zmírňování emisí je třeba sledovat v součinnosti s dalšími důležitými cíli souvisejícími s půdou, jako je přizpůsobení se změně klimatu a ochrana biologické rozmanitosti.

Aby bylo možné dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, což vyžaduje [Evropský právní rámec pro klima](#), stanovila EU ambiciózní národní cíle do roku 2030 v rámci právních předpisů v oblasti klimatu, které se týkají odvětví půdy, konkrétně v rámci Nařízení o sdílení úsilí²⁸ (které se vztahuje na emise ze zemědělství) a Nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF)²⁹. V prosinci 2024 bylo v Úředním věstníku EU zveřejněno [Nařízení o pohlcování uhlíku a hospodaření s uhlíkem \(CRCF\)](#)³⁰, které vytváří první celoevropský dobrovolný rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku, uhlíkové zemědělství a ukládání uhlíku do produktů v celé Evropě. Prostřednictvím stanovení kritérií kvality EU a postupů monitorování a vykazování/podávání zpráv Nařízení CRCF usnadní investice do inovativních technologií pohlcování uhlíku, jakož i do udržitelných řešení pro uhlíkové zemědělství, a zároveň bude řešit problém tzv. greenwashingu.³¹ [Sdělení EK „Vize pro zemědělství a potravinářství“](#)³² z února 2025 zdůrazňuje, že je třeba aktivně podporovat zemědělce, aby mohli využívat výhod inovací a nových obchodních modelů, včetně uhlíkových a přírodních kreditů, jako doplňkových zdrojů příjmů. Vize zdůrazňuje, že evropské zemědělství hraje důležitou roli při přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a že zemědělci by měli být odměňováni za zavádění postupů šetrných k přírodě. V tomto politickém kontextu by standardní akční projekty v rámci této oblasti intervence měly být v souladu jak s vyššími ambicemi EU v oblasti zmírňování změny klimatu, tak s cílem poskytnout jednotlivým aktérům finanční pobídky pro sekvestraci a ukládání uhlíku v půdě.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které se zabývají:

- Postupy, které zvyšují pohlcování uhlíku v půdě a biomase (např. lepší obhospodařování lesů, zalesňování, agrolesnictví, meziplodiny)
- postupy, které chrání stávající zásoby uhlíku v půdě a biomase (např. obnova rašelinišť)

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021-2030, přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody, a o změně nařízení (EU) č. 525/2013.

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU.

³⁰ [Nařízení \(EU\) 2024/3012](#) Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. listopadu 2024, kterým se stanoví rámec Unie pro certifikaci trvalého pohlcování uhlíku, hospodaření s uhlíkem a ukládání uhlíku do produktů.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-removals-and-carbon-farming_en#eu-carbon-removals-and-carbon-farming-certification-crcf-regulation

³² [Vision for Agriculture Food – European Commission](#)

- Využití sklizené biomasy v dlouhodobých produktech k zajištění dlouhodobého ukládání uhlíku (např. výroba a propagace stavebních materiálů na bázi bio)
- Oběhové využití bioproduktů (opětovné použití/recyklace) a využití jiných bioproduktů než dřevo (konopí, zemědělské zbytky, ...).
- Postupy, které snižují jiné emise než emise CO₂ ze zemědělské činnosti (např. hnojiva na biologické bázi a oběhová hnojiva, udržitelné hospodaření s hospodářskými zvířaty a hnojem).

Aby projekty podporovaly **uhlíkové zemědělství** a přispívaly k cílům rámce pro certifikaci pohlcování uhlíku a uhlíkového zemědělství, důrazně se doporučuje, aby zahrnovaly jeden nebo více z následujících prvků:

- Vývoj a zavádění metodik monitorování, vykazování a ověřování na úrovni pozemků, které umožní spolehlivou certifikaci dopadů na klima a vedlejších přínosů pro biologickou rozmanitost.
- Vývoj a zavádění systémů uhlíkového zemědělství založených na kolektivních přístupech prováděných skupinou hospodářských subjektů za účelem zvýšení účinků na klima a biologickou rozmanitost.
- Zapojení orgánů veřejné správy s cílem usnadnit využívání stávajících dat a začlenit informace získané prostřednictvím monitorování na úrovni parcel do prostorově explicitních databází, tvorby a provádění politik na regionální nebo národní úrovni (např. inventarizace skleníkových plynů, národní strategické plány SZP, lesnické plány atd.).
- Vývoj obchodních modelů pro odměňování jednotlivých aktérů na základě výsledků postupů hospodaření s půdou šetrných ke klimatu (např. prodej certifikátů na pohlcování uhlíku místním zúčastněným stranám nebo v rámci hodnotového řetězce) s dalšími odměnami za příslušné vedlejší přínosy v oblasti přizpůsobení se klimatu nebo vedlejších přínosů pro biologickou rozmanitost.

Aby se podpořil přístup k **ukládání uhlíku v budovách** a přispělo se k cílům rámce pro certifikaci dlouhodobého ukládání biogenního uhlíku v budovách, důrazně se doporučuje, aby projekty zahrnovaly jeden nebo více z následujících prvků:

- Vývoj a aktualizace systémů certifikace ukládání uhlíku v budovách, přičemž se inspiroje vývojem metodiky CRCF pro dlouhodobé ukládání biogenního uhlíku v budovách s cílem umožnit spolehlivou certifikaci, která se bez problémů začlení do procesů certifikace budov.
- Zapojení orgánů veřejné správy do rozvoje integrovaného přístupu, případně na úrovni měst, který by nakonec přispěl k ukazateli ukládání uhlíku v národních plánech renovace budov.
- Rozvoj obchodních modelů, které uznávají klimatický přínos zavádění stavebních postupů šetrných ke klimatu (např. prodej certifikátů na pohlcování uhlíku místním zúčastněným stranám nebo v rámci hodnotového řetězce, výhodné hypoteční podmínky, zelené veřejné zakázky), s dodatečnými odměnami za příslušné vedlejší přínosy v oblasti přizpůsobení se klimatu nebo biologické rozmanitosti.

Projekty jsou vyzývány k rozvoji synergií s projekty financovanými v rámci programu Horizon Europe a Horizon Europe Mission "Dohoda o půdě pro Evropu".

7. Průmyslová řešení pro pohlcování, zachytávání a využívání a/nebo uchování uhlíku

EU se zavázala dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a stanovila si cíl snížit emise do roku 2030 nejméně o 55 %. Sdělení Komise o cíli pro rok 2040 doporučilo po roce 2030 čisté snížení až o 90 % do roku 2040, včetně pohlcování přibližně 75 milionů tun CO₂ ročně do roku 2040 prostřednictvím průmyslových řešení (a přibližně 114 milionů tun z

**Výzva: LIFE-2025-SAP-CLIMA – Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jí
– standardní akční projekty (SAP)**

Granty EU: Dokument výzvy (LIFE): V1.0 - 24.04. 2025

průmyslového pohlcování ročně do roku 2050). K dosažení těchto cílů budou nutné značné investice do rozšíření průmyslových řešení pro pohlcování a zachytávání CO₂ ve velkém měřítku.

V tomto politickém kontextu by projekty v této oblasti intervence měly být v souladu s ambicemi EU a podporovat rozvoj **všech částí hodnotového řetězce pro zachytávání a využívání a/nebo ukládání uhlíku**³³.

Výzva LIFE 2025 podporuje projekty zaměřené na pohlcování CO₂ z atmosféry nebo z biogenních zdrojů za účelem jeho bezpečného a trvalého ukládání, zejména:

- zvýšené zvětrávání hornin,
- pohlcování uhlíku prostřednictvím biouhlu,
- malé a/nebo modulární instalace bioCCS
- zvýšení alkalinity oceánu,
- přímé zachytávání v oceánu.

Projekty se mohou zaměřit na jednu nebo všechny tyto oblasti:

- testování inovativních a nákladově a zdrojově efektivních technologií a postupů,
- zvýšení kapacit pro měření, monitorování, vykazování a ověřování toků uhlíku,
- vývoj obchodních modelů pro lepší zavádění řešení na pohlcování uhlíku.

Rozsah – činnosti, které lze financovat

Téma této výzvy je zaměřeno na standardní akční projekty (SAP), jejichž cílem je dosažení cílů podprogramu Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. SAP jsou definovány v oddíle 2 (Typ akce), zatímco obecné cíle tohoto podprogramu v oddíle 1 („Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně“).

Třetí země přidružené k programu LIFE: Posouzení každého návrhu se provede v souladu s ustanoveními příslušné dohody o přidružení.

Očekávaný dopad

Od žadatelů se očekává, že definují, vypočítají, vysvětlí a dosáhnou očekávaných dopadů, jak je popsáno v kritériu pro udělení grantu "Dopady" (viz oddíl 9).

Všechny návrhy v rámci programu LIFE budou muset podat zprávu o svých očekávaných výstupech a dopadech s přihlédnutím k indikátorům projektu LIFE (LPI). Tyto indikátory přispějí k hodnocení dopadu návrhů LIFE na životní prostředí, ale také na socioekonomickou úroveň (např. prostřednictvím opatření, která mají dopad na místní hospodářství a obyvatelstvo).

Žadatelé by měli zkontrolovat příslušné indikátory v části C žádosti o eGrant a doplnit je o odhadovaný dopad projektu. Údaje v části C by měly být v souladu s popisem dopadů v oddíle 2 části B formuláře žádosti.

Podrobnější informace z databáze indikátorů projektu LIFE budou vyžádány v průběhu realizace projektu.

Míra financování

Standardní akční projekty (SAP) - maximální míra financování 60 %.

³³ Výstavba rozsáhlé infrastruktury pro zachycování a ukládání uhlíku a související projekty ve velkém měřítku jsou považovány za projekty mimo rámec programu LIFE a jsou podporovány prostřednictvím jiných programů EU (například Nástroj propojení Evropy pro potrubí na přepravu CO₂ nebo Inovační fond).

V případě, že máte příspěvek od spolufinancovatele, nahrajte laskavě příslušné podepsané prohlášení mezi nepovinné přílohy.

LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA – Přizpůsobování se změně klimatu

Cíle

Změna klimatu má dalekosáhlé dopady, od bezprecedentních lesních požárů, vln veder, sucha, povodní a dalších extrémních jevů až po pomalu probíhající procesy, jako je desertifikace, ztráta biologické rozmanitosti, okyselování oceánů nebo zvyšování hladiny moří.

Projekty v rámci této prioritní oblasti by měly přispět k:

- Zajistit trvalý pokrok při zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu, jak požaduje článek 5 [Evropského právního rámce pro klima](#).
- Dosáhnout dlouhodobé vize [Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu](#)³⁴ podle níž bude EU v roce 2050 společností odolnou vůči změně klimatu, která je plně přizpůsobena nevyhnutelným dopadům klimatu.
- Snižit zranitelnost vůči rizikům popsáným v Evropském hodnocení klimatických rizik³⁵
- Řešit zásady uvedené ve Sdělení Komise o řízení klimatických rizik.³⁶

Konkrétněji by projekty v rámci této výzvy měly:

- **učinít adaptaci chytřejší a zejména poskytnout nástroje pro posílení vlastníků rizik** (robustní data a nástroje pro hodnocení rizik, které jsou dostupné všem; nástroje, které umožňují posoudit možnosti adaptace a usnadňují rozhodování a další nedávná hodnocení klimatických rizik a zranitelnosti provedená na národní, regionální a místní úrovni, aby žadatelé skutečně využili dostupných dat a studií ke zdůvodnění logiky svých zásahů a výběru lokalit)
- **zajistit větší systematičnost přizpůsobování a zlepšit veřejnou správu** (začlenění aspektů odolnosti vůči změně klimatu do všech relevantních oblastí politiky, zlepšení územního plánování, začlenění klimatických rizik do plánování a udržování kritické infrastruktury)
- **urychlit adaptaci** (vývoj a zavádění adaptačních řešení, která nám umožní se přizpůsobovat rychleji a komplexněji)

Kromě toho by projekty měly dbát na **to, aby nedocházelo k maladaptaci**, tj. adaptačním opatřením nebo postupům zaměřeným na určitou skupinu lidí, které je ve skutečnosti činí vůči změně klimatu zranitelnějšími.

Aby projekty přispěly k těmto cílům, měly by prokázat **jasnou a přesvědčivou intervenční logiku**, která podrobně popisuje:

- konkrétní řešená **klimatická rizika a zranitelnosti**, v souladu s nedávno zveřejněným Evropským hodnocením klimatických rizik
- **vhodnost navrhovaných možností přizpůsobení a metod** pro minimalizaci zjištěných rizik a zranitelností
- **provádění** těchto možností a metod **během trvání projektu**

³⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, COM/2021/82 final.

³⁵ Evropské hodnocení klimatických rizik. Zpráva EEA 1/2024. ISBN: 978-92-9480-627-7

³⁶ COM(2024)91 final: Řízení klimatických rizik – ochrana lidí a prosperity. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

- přístup k **monitorování a hodnocení** výsledků, a to i po skončení projektu

Další pokyny k těmto čtyřem krokům žadatelům doporučujeme konzultovat s **Nástrojem na podporu přizpůsobování**, který je k dispozici na webovém portálu Climate-ADAPT³⁷.

Výzva LIFE 2025 rovněž podporuje projekty, které:

- navazují pracovní vztahy a synergie s Posláními EU³⁸ „Přizpůsobení se změně klimatu“ a případně také „Klimaticky neutrální a inteligentní města“
- vytvářejí synergie s klastrem 1 Zdraví³⁹, klastrem 3 Občanská bezpečnost pro společnost⁴⁰ klastrem 5 Klima, energetika a mobilita⁴¹ a klastrem 6 Potraviny, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí⁴² programu Horizon Europe
- vytvářejí synergie s rámcem pro klima a energetiku do roku 2030⁴³, Paktem starostů a primátorů EU⁴⁴, Evropským klimatickým paktem⁴⁵, Strategií biologické rozmanitosti do roku 2030⁴⁶, Strategií EU pro lesy do roku 2030⁴⁷, Strategií EU pro půdu do roku 2030⁴⁸, Evropskou strategií pro řízení rizik katastrof⁴⁹, Evropskou unií zdraví⁵⁰ a dalšími příslušnými politikami a iniciativami v rámci Evropské Zelené dohody⁵¹
- spolupracují se soukromým sektorem, městy, sítěmi měst, odbory, organizacemi občanské společnosti, vzdělávacími institucemi a výzkumnými a inovačními organizacemi
- mobilizují další finanční prostředky na přizpůsobení a investice do odolnosti

Oblasti intervence

1. Podporovat rozvoj politik přizpůsobování se změně klimatu a revizi národních, regionálních nebo místních strategií a plánů přizpůsobování se změně klimatu

Projekty zaměřené na tuto oblast by měly pomoci národním, regionálním a místním orgánům (včetně městských rad) dále rozvíjet a zlepšovat účinné a vědecky podložené politiky a strategie pro přizpůsobení se změně klimatu. Napříč politickými úrovněmi a sektory výzva LIFE 2025 povzbuzuje projekty, které:

³⁷ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/knowledge/tools/adaptation-support-tool>

³⁸ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/adaptation-climate-change_en

³⁹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-1-health_en

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-3-civil-security-society_en

⁴¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-5-climate-energy-and-mobility_en

⁴² https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-6-food-bioeconomy-natural-resources-agriculture-and-environment_en

⁴³ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-strategies-targets/2030-climate-targets_en

⁴⁴ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>

⁴⁵ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/pact_en

⁴⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_en

⁴⁷ https://environment.ec.europa.eu/strategy/forest-strategy_en

⁴⁸ https://environment.ec.europa.eu/topics/soil-and-land/soil-strategy_en

⁴⁹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-riskmanagement_en

⁵⁰ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-waylife/european-health-union_en

⁵¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Evropská Zelená dohoda (COM(2019)640 final).

- podporují přeshraniční spolupráci prostřednictvím rámců spolupráce makroregionálních strategií EU⁵² a strategií pro mořské dno a další námořní strategie⁵³, programů v rámci financování Interreg a možností spolupráce a vytváření sítí v rámci společné zemědělské politiky
- podporují provádění národních politik v oblasti přizpůsobení se změně klimatu a revize národních, regionálních nebo místních adaptačních strategií a plánů, a to i na odvětvové úrovni
- posilují uplatňování klíčových zásad řízení klimatických rizik, aby byla zajištěna soudržnost politik (klimatická rizika jsou zohledněna v regulaci a financování; stávající rizika jsou snižována budováním odolnosti, prevence a připravenosti; řídí zbytková rizika)⁵⁴
- posilují vlastníky rizik a podporují výměnu a uplatňování osvědčených postupů a řešení společných výzev v oblasti přizpůsobení se změně klimatu mezi nejvzdálenějšími regiony a jejich sousedy

2. Zavedení⁵⁵ nejmodernějších nástrojů pro hodnocení klimatických rizik nebo výběr nákladově efektivních adaptačních opatření při řešení klimatických hrozeb a přizpůsobení

Mezi hlavní překážky přizpůsobování se změnám klimatu patří nedostatečný přístup k použitelným řešením a k nástrojům na podporu rozhodování, které umožňují analýzu možností. Systémy na podporu rozhodování v rámci odolnosti vůči změně klimatu a řešení rychlé reakce pro rozhodovací orgány a odborníky na adaptaci musí být dostupnější a rychlejší, aby se tak podpořilo jejich zavádění a následné využívání. Monitorování, vykazování a hodnocení jsou zásadní pro stanovení spolehlivého výchozího stavu, vůči kterému lze měřit pokrok v oblasti přizpůsobování.

Výzva LIFE 2025 proto podporuje projekty, které zlepšují přístup k adaptaci založený na znalostech, a to prostřednictvím vývoje, zlepšování, provádění a rozšiřování následujících:

- integrace nejmodernějších nástrojů a řešení pro modelování adaptace, hodnocení rizik, řízení a podporu rozhodování⁵⁶ do snadno použitelných rozhodovacích nástrojů
- monitorování, vykazování a hodnocení přizpůsobování se změně klimatu
- nástroje pro hodnocení projektů ex ante, aby bylo možné lépe identifikovat vedlejší přínosy a pozitivní dopady adaptačních a preventivních projektů na ekonomiku⁵⁷.

Vyvinuté nástroje by měli koncoví uživatelé během projektu používat v ukázkových pilotních podmínkách.

⁵² https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/cooperation/macro-regional-strategies_en

⁵³ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/ocean/sea-basins/eu-sea-basins_en

⁵⁴ Můžete se podívat na koncepci klimatických rizik, zdroje dat a znalostí Evropského hodnocení klimatických rizik (EUCRA).

⁵⁵ Stávající nejmodernější nástroje bude možná třeba dále rozvíjet a přizpůsobovat specifickým místním nebo regionálním podmínkám.

⁵⁶ Pokud jde o současný stav a řešení, doporučujeme žadatelům nahlédnout do databáze výsledků výzkumu EU CORDIS, např. [Results Packs | CORDIS | European Commission \(europa.eu\)](#) a do souvisejících témat, např. [Směrem k modelování klimatických rizik a přizpůsobení se jim na úrovni aktiv, Vývoj produktů a služeb pro koncové uživatele pro všechny zúčastněné strany a občany, které podporují přizpůsobení se změně klimatu a její zmírnění, Modelování pro lokální odolnost - Vývoj na podporu místních posouzení a plánů adaptace.](#)

⁵⁷ Např. by bylo možné prozkoumat synergie s projekty financovanými v rámci tématu výzvy „[Lepší porozumění interakcím mezi dopady a riziky, možnostmi zmírnění a přizpůsobení se změně klimatu](#)“

3. Vývoj a realizace na přírodě založených řešení pro různé typy oblastí (venkovské, městské a pobřežní).

Pokud by byla ve velkém měřítku realizována řešení založená na přírodě, zvýšila by se klimatická odolnost a přispělo by to k dosažení více cílů Zelené dohody.

Modrozelené infrastruktury jsou víceúčelová řešení "bez výčitek" (no regret, tj. taková, jichž v žádném případě nebudeme litovat), která současně přinášejí environmentální, sociální a ekonomické výhody a pomáhají budovat odolnost vůči klimatu. Zahrnují ochranu a obnovu mokřadů, rašelinišť, pobřežních a mořských ekosystémů, rozvoj městské modrozelené infrastruktury nebo udržitelné hospodaření s lesy a zemědělskou půdou.

Výzva LIFE 2025 podporuje projekty, které zavádějí životaschopná na přírodě založená řešení adaptace v rámci řízení a ochrany kritických infrastruktur a pevninských, pobřežních a mořských oblastí, včetně zachování nebo zlepšení přírodních oblastí a biologické rozmanitosti.

To by zahrnovalo projekty, které:

- vyvíjejí a realizují potřebná hodnocení, pokyny, budování kapacit a vhodné finanční přístupy a produkty; kvantifikují přínosy zavedených na přírodě založených řešení a lépe o nich informují rozhodovací orgány a odborníky na všech úrovních, aby se zajistilo jejich využití⁵⁸;
- zvyšují (např. na úvěr) investice do řešení založených na přírodě, aby se dosáhlo přínosů v oblasti přizpůsobení, zmírnění, snížení rizika katastrof, a také v oblasti biologické rozmanitosti a zdraví;
- pracují v synergii s přístupy podporujícími pohlcování uhlíku na pevnině.

4. Posilování klimatické odolnosti infrastruktury a budov (tzv. climate-proofing – prověřování z hlediska klimatického dopadu)

Vybudované prostředí, jako jsou dopravní a energetické sítě nebo bezpečnostní, telekomunikační, zdravotnická, vodohospodářská a odpadová infrastruktura nebo budovy, se vyznačuje dlouhou životností a vysokými náklady na investice a údržbu. Toto odvětví musí odolávat současným i budoucím klimatickým extrémům a účinkům globálního oteplování. Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu proto zahrnuje konkrétní opatření, jejichž cílem je pokračovat v aktualizaci rozsáhlých pokynů EU k prověřování nových velkých infrastrukturních projektů z hlediska klimatického dopadu (climate-proofing)^{59,60}, pokročit v příslušné standardizační práci na úrovni EU a nadále připravovat evropské zastavěné prostředí na dopady změny klimatu⁶¹. V tomto kontextu by projekty zabývající se touto oblastí intervence měly pilotovat, zavádět a propagovat řešení v oblasti prověřování klimatického dopadu a odolnosti budov a infrastruktury vůči změně klimatu a zvyšovat jejich odolnost, a to i s využitím modrozelené infrastruktury a řešení založených na přírodě.

⁵⁸ „Hodnocení dopadu řešení založených na přírodě: příručka pro realizátory“, Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/244577>.

⁵⁹ Oznámení Komise „Technické pokyny k odolnosti infrastruktury vůči změně klimatu v období 2021-2027“, zveřejněné v Úředním věstníku EU, Úř. věst. C373, 16.9.21, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1/language-en>.

⁶⁰ Evropská komise, Generální ředitelství pro evropskou civilní ochranu a operace humanitární pomoci (ECHO), Přehled rizik přírodních a člověkem způsobených katastrof, kterým může Evropská unie čelit: vydání 2020, Úřad pro publikace, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2795/1521>

⁶¹ např. [Evropská komise DG CLIMA: Pokyny pro přizpůsobení budov klimatu | Eurokódy: Budování budoucnosti](#)

Výzva LIFE 2025 podporuje projekty, které reagují na tento cíl, a projekty, které usilují o:

- synergie s širšími aktivitami v oblasti prevence a snižování rizika katastrof
- začlenění aspektů odolnosti vůči klimatu do kritérií platných pro výstavbu a renovaci budov a infrastruktury, včetně spolupráce s normalizačními organizacemi na integraci prověřování z hlediska klimatického dopadu do norem (jako jsou národní a regionální stavební předpisy a národní přílohy řady Eurokódů) a identifikace a překonávání souvisejících překážek
- začlenění klimatických rizik do hodnocení odolnosti stávajícího zastavěného prostředí, tj. infrastruktury, budov atd., proti klimatickým změnám v současných a budoucích klimatických podmínkách – včetně začlenění problematiky změny klimatu do příslušných národních procesů posuzování vlivů na životní prostředí⁶²

5. Adaptační řešení pro zemědělství a lesnictví

Změna klimatu bude mít dalekosáhlé důsledky a zvýší rizika pro zemědělství, lesní hospodářství, soustavu Natura 2000 a další hospodaření s půdou, a to jak v důsledku rostoucí četnosti a závažnosti extrémních povětrnostních jevů, tak i v důsledku pomalu probíhajících procesů, jako je desertifikace, ztráta biologické rozmanitosti, okyselování oceánů nebo zvyšování hladiny moří.

Projekty zaměřené na tuto oblast intervence by mohly podpořit přechod k udržitelnějším formám zemědělství a pomoci urychlit zavádění adaptačních řešení, která pomáhají zemědělcům, správcům lesů, správcům sítě Natura 2000 a dalším správcům půdy řešit klimatická rizika a identifikovat a zavádět vhodné adaptační přístupy.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které:

- podněcují a napomáhají zavádění řešení založených na přírodě prostřednictvím realizace hodnocení, poradenství a budování kapacit;
- podporují a zavádějí adaptivní, odolnost zvyšující a klimatická rizika snižující systémy zalesňování, obnovy a hospodaření v lesích, včetně přírodě blízkého lesnictví;
- podporují lepší využívání genetické rozmanitosti a neškodných, vůči klimatu odolnějších rostlinných genetických zdrojů, mimo jiné rozšířením nabídky vhodného vysoce kvalitního reprodukčního materiálu rostlin a podporou společné nadnárodní produkce a přenosu osiva a sadby prostřednictvím aktivních politik a opatření;
- urychlují a zlepšují poskytování, dostupnost a využívání systémů na podporu rozhodování na zvyšování odolnosti vůči změně klimatu a technického poradenství;
- podněcují řešení na zvýšení schopnosti krajiny zadržovat vodu, zejména prostřednictvím participativního plánování a správy krajiny;
- prosazují přechod na technologie šetřící vodu a udržitelné postupy v zemědělství prostřednictvím přístupů založených na znalostech, agrolesnictví, špičkových technologiích (např. přesné zemědělství) a řešení založených na přírodě;
- provádějí pilotní testování nových obchodních modelů a finančních pobídek pro přizpůsobení se klimatu/klimatické odolnosti, které poskytují vedlejší přínosy v podobě pohlcování uhlíku.

6. Hospodaření s vodou

⁶² Oznámení Komise "Technické pokyny k odolnosti infrastruktury vůči změně klimatu v období 2021-2027".

2027", (Úř. věst. C, C/373, 16.9.2021, s. 1, CELEX: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916(03)) poskytuje návod, jak realizovat synergie, doplňkovost, integraci

a koordinaci mezi opatřeními na ochranu klimatu na jedné straně a strategickým posuzováním vlivů na životní prostředí (SEA) a posuzováním vlivů na životní prostředí (EIA) na straně druhé

Evropa se stále častěji potýká s nedostatkem nebo nadbytkem vody a změna klimatu problém sdílení vodních zdrojů ještě zhoršuje. Pro odolnost vůči klimatu je zásadní zajistit udržitelnou dostupnost sladké vody. Vyžaduje to transformační změny ve všech odvětvích a širší využívání řešení založených na přírodě. Musíme také prudce snížit spotřebu vody a zachovat její kvalitu.

V této souvislosti a na podporu Společné prováděcí strategie Rámcové směrnice o vodě a Směrnice o povodních podněcuje tato oblast intervence přístupy a řešení, které zajišťují stabilní a bezpečné zásobování kvalitní sladkou vodou, předcházejí suchu, snižují spotřebu vody, chrání a obnovují mokřady a předcházejí povodním.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které:

- zajišťují udržitelné a vůči klimatu odolné využívání vody a hospodaření s ní napříč odvětvími a hranicemi a to tak, že zlepšují koordinace tematických plánů a dalších mechanismů, jako je přidělování vodních zdrojů a vodohospodářská povolení;
- snižují spotřebu vody prostřednictvím zvyšování účinnosti výrobků, které šetří vodu, podporou efektivního využívání vody a úspor a podporou širšího využívání plánů pro zvládání sucha, jakož i udržitelného hospodaření s půdou a využívání půdy;
- zajišťují stabilní a bezpečné zásobování pitnou vodou tím, že se podpoří zahrnutí rizik změny klimatu do analýz rizik vodního hospodářství.

7. Zdraví a přizpůsobení se klimatu

Změna klimatu již nyní nepříznivě ovlivňuje veřejné zdraví a rizika se budou postupem času zvyšovat, což se dotkne zejména zranitelných skupin. Patří mezi ně nemoci a úmrtí v důsledku tepelného stresu, nemoci přenášené klimaticky senzitivními potravinami, patogeny a vodou, negativní dopady na duševní zdraví, kombinované účinky znečištění ovzduší, vln veder, lesních požárů a povodní a zdravotní potíže způsobené nárůstem pylu a dalších alergenů. Skutečné a předpokládané účinky změny klimatu rovněž vytvářejí další tlak na – často již tak napjaté – systémy zdravotní péče, zdravotnické pracovníky a rozpočty zdravotnictví.

V této souvislosti je cílem této oblasti intervence předcházet dopadům a rizikům souvisejícím se změnou klimatu na zdraví a připravit se na ně, podporovat zdravotnické služby odolné vůči změně klimatu, a tím snížit nemocnost a úmrtnost související s klimatem, zejména v nejzranitelnějších komunitách a oblastech.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které:

- pomáhají vytvářet a provádět politiky a opatření, která maximalizují zdravotní přínosy adaptačních opatření a prosazují komplexní řešení klimatických dopadů na zdraví (jako jsou např. Národní adaptační plány v oblasti zdraví nebo Akční plány v oblasti horka a zdraví);
- usnadňují spolupráci v oblasti zdraví lidí, zvířat, životního prostředí a klimatu;
- realizují adaptační opatření napříč odvětvími, čímž přinášejí pozitivní výsledky v oblasti zdraví, včetně potravin a zemědělství, vody a hygieny, bydlení, městského plánování, zdravotní péče, dopravy a energetiky;
- zlepšují odolnost zdravotnických systémů vůči změně klimatu a jejich schopnost předvídat zdravotní rizika související se změnou klimatu a provádět adaptační opatření, mj. posílením klimatické informovanosti v rámci zdravotnických informačních služeb, systémů dozoru, včasného varování a reakce na změnu klimatu a zvýšením klimatické gramotnosti zdravotnického personálu;
- podporují zvyšování investic do oblasti klimatu a zdraví, posilují synergie mezi portfolií finančních prostředků souvisejících s klimatem a zdravím a zlepšují související monitorování, transparentnost a hodnocení.

8. Připravenost na složená a kaskádová rizika

Přestože se stále více uznává význam adaptace, řada zpráv⁶³ upozorňuje na nedostatečnou připravenost a související problémy. Extrémní povětrnostní jevy a jejich dopady se v médiích objevují téměř neustále a jejich zvýšená intenzita a četnost v důsledku změny klimatu vyvolává obavy zejména v nejvzdálenějších regionech EU⁶⁴, které jsou vystaveny např. hurikánům. Mnoho evropských měst však musí také zvýšit svou připravenost např. na vlny veder a další zdravotní hrozby související s klimatem nebo na rostoucí škody na budovách a infrastruktuře.

Výzva programu LIFE 2025 podněcuje projekty, které podporují připravenost na extrémní povětrnostní jevy a jejich mnohočetná rizika a kaskádové účinky, zejména na místní úrovni a v nejvzdálenějších regionech, a které podporují adaptační řešení "bez výčitek" (tj. nebudeme jich v žádném případě litovat) s mnohočetnými vedlejšími přínosy, jako jsou řešení založená na přírodě a opatření pro předcházení rizikům katastrof.

9. Finanční nástroje, inovativní řešení a spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti pojištění a dat o škodách

Zdá se, že podíl nepojištěných hospodářských ztrát způsobených katastrofami souvisejícími s klimatem se zvyšuje v důsledku pomalých adaptačních opatření a častějších extrémních povětrnostních jevů. Je proto důležité prozkoumat a podpořit rozšíření pojištění proti přírodním katastrofám v členských státech a podpořit národní systémy pojištění proti katastrofám, které uživatele podněcují k investicím do přizpůsobení.

Projekty v této oblasti by proto měly podporovat finanční nástroje a inovativní řešení pro řešení rizik způsobených klimatem a spolupráci veřejného a soukromého sektoru s cílem snížit podíl nepojištěných hospodářských ztrát souvisejících s klimatem (včetně zlepšení sběru dat o hospodářských ztrátách souvisejících s klimatem a přístupu k nim). Podporuje se synergie se souvisejícími iniciativami EU a projekty financovanými EU.⁶⁵

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, které:

- zjišťují a zavádějí osvědčené postupy v oblasti finančních nástrojů pro řízení rizik;
- podporují a zvyšují širší pojištění proti přírodním katastrofám, a tím řeší nedostatečnou ochranu proti klimatickým změnám;
- posilují dialog mezi pojistiteli, tvůrci politik, místními a regionálními orgány a dalšími zúčastněnými stranami;
- vyvíjejí a podporují inovativní řešení pro zlepšení dostupnosti pojištění proti přírodním katastrofám;
- vyvíjejí a zavádějí řešení lepšího sběru dat z hlediska úplnosti a míry podrobnosti.

Rozsah – činnosti, které lze financovat

Téma této výzvy je zaměřeno na standardní akční projekty (SAP), jejichž cílem je dosažení cílů podprogramu Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně. SAP jsou

⁶³ Např. IPCC, 2022: Shrnutí pro politiky [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, M. Tignor, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem (eds.)]. In: Sborník příspěvků z mezinárodní konference o ochraně životního prostředí: Změna klimatu 2022: dopady, adaptace a zranitelnost. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, Velká Británie a New York, NY, USA, s. 3-33, doi:10.1017/9781009325844.001.

Např. výsledky výzkumu financovaného EU: Poučení z řízení rizika povodní a sucha a Sucho a vlny veder se vyskytují společně.

⁶⁴ Kanárské ostrovy, Réunion, Guadeloupe, Martinik, Madeira, Francouzská Guyana, Azory, Mayotte a Sv. Martin

⁶⁵ Např. EIOPA - Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes a Best practices on and piloting insurance solutions for climate adaptation in EU regions and communities

**Výzva: LIFE-2025-SAP-CLIMA – Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jí
– standardní akční projekty (SAP)**

Granty EU: Dokument výzvy (LIFE): V1.0 - 24.04. 2025

definovány v oddíle 2 (Typ akce), zatímco obecné cíle podprogramu v oddíle 1 ("Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně").

Třetí země přidružené k programu LIFE: Posouzení každého návrhu se provede v souladu s ustanoveními příslušné dohody o přidružení.

Očekávaný dopad

Od žadatelů se očekává, že definují, vypočítají, vysvětlí a dosáhnou očekávaných dopadů, jak je popsáno v kritériu pro udělení grantu "Dopady" (viz oddíl 9).

Všechny návrhy v rámci programu LIFE budou muset podat zprávu o svých očekávaných výstupech a dopadech s přihlédnutím k indikátorům projektu LIFE (LPI). Tyto indikátory přispějí k vyhodnocení dopadu návrhů LIFE na životní prostředí, ale také na socioekonomickou úroveň (např. prostřednictvím opatření, která mají dopad na místní hospodářství a obyvatelstvo).

Žadatelé by měli zkontrolovat příslušné indikátory v části C žádosti o eGrant a doplnit je o odhadovaný dopad projektu. Údaje v části C by měly být v souladu s popisem dopadů v oddíle 2 části B formuláře žádosti.

Podrobnější informace z databáze indikátorů projektu LIFE budou vyžádány v průběhu realizace projektu.

Míra financování

Standardní akční projekty (SAP) - maximální míra financování 60 %.

V případě, že máte příspěvek od spolufinancovatele, nahrajte laskavě příslušné podepsané prohlášení mezi nepovinné přílohy.

LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV – Veřejná správa a informace v oblasti klimatu

Cíle

Program LIFE Veřejná správa a informace v oblasti klimatu podporuje vývoj, provádění, monitorování a prosazování právních předpisů a politiky Unie v oblasti změny klimatu, čímž přispívá ke zmírňování změny klimatu a/nebo přizpůsobování se této změně. To zahrnuje zlepšení správy prostřednictvím posílení kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojení občanské společnosti.

Činnosti zaměřené pouze na zvyšování povědomí určitých skupin se považují za nedostatečné k dosažení těchto cílů, a proto by měly být doplněny konkrétními opatřeními, která usnadní změnu chování nebo praxe. Projekty, jejichž cílem je vyvinout nástroje nebo studie, musí zahrnovat konkrétní a specifické kroky k realizaci těchto nástrojů a studií během trvání projektu.

Oblasti intervence

1. Zvyšování povědomí, vytváření pobídek ke změně chování a podpora aktivit Evropského klimatického paktu

Evropský klimatický pakt je klíčovou iniciativou v rámci Evropské Zelené dohody, jejímž cílem je podpořit informovanost, angažovanost a opatření v oblasti klimatu. Poskytuje

občanům a organizacím platformu pro sdílení informací, vypracovávání řešení a přijímání konkrétních kroků a opatření v oblasti klimatu.

Projekty v této oblasti by se měly zaměřit na:

- zjišťování klimatických nebo environmentálních problémů, které nejsou dostatečně komunikovány v souvislosti s konkrétními opatřeními v oblasti klimatu nebo přizpůsobení se změně klimatu
- zvyšování povědomí o klimatu a podpora zapojení veřejnosti s cílem čelit opozici, nesprávným informacím a dezinformacím
- podněcování změny chování a podpora konkrétních kroků v oblasti klimatu

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty zaměřené na:

- organizování činností zaměřených na zapojení veřejnosti a zvyšování povědomí o úloze pohlcování uhlíku a hospodaření s uhlíkem pro dosažení klimatické neutrality v roce 2050 v EU a zvyšování povědomí veřejnosti a zapojení komunit do přínosů a rizik, které projekty zachytávání a ukládání uhlíku přinášejí hospodářství, společnosti a životnímu prostředí, včetně nástrojů vytvořených EU k usnadnění jejich rozšiřování ve velkém měřítku;
- organizování činností na zvyšování povědomí a zapojení do fungování systému obchodování s emisemi EU pro budovy, silniční dopravu a dalších odvětví, např. námořní dopravu, s cílem zvýšit znalosti a porozumění občanů novému systému zavedenému návrhem revize Směrnice 2003/87/ES⁶⁶
- organizování činností na zvyšování povědomí a zapojení do opatření na podporu nejzranitelnějších občanů postižených energetickou a dopravní chudobou, včetně přípravy na realizaci Sociálního klimatického fondu⁶⁷ a Systému obchodování s emisemi pro budovy, silniční dopravu a další odvětví (EU ETS 2).⁶⁸

Výzva LIFE 2025 v této oblasti rovněž podporuje návrhy, které přispívají k cílům Evropského klimatického paktu⁶⁹: hnutí jednotlivců a organizací, kteří se spojili ve společné věci a každý z nich podniká kroky ve svém vlastním světě k vybudování udržitelnější Evropy. Tento Pakt, který vyhlásila Evropská komise, je součástí Evropské Zelené dohody a pomáhá EU splnit její cíl stát se do roku 2050 klimaticky neutrální. Činnosti Paktu se zaměřují na zvyšování povědomí, podporu individuálních a kolektivních akcí a podporu výměny a spolupráce mezi občany a organizacemi v celé EU.

Příklady projektů mohou zahrnovat:

- práci s mládeží, místními komunitami, odbornými komunitami a sítěmi, médii atd. s cílem zvýšit povědomí o klimatu a budovat porozumění a podporu pro opatření na zmírnění dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně (např. dialogy a kulaté stoly, iniciativy spoluvytváření, laboratoře pro systémovou společenskou transformaci, osvětové kampaně);
- poskytnutí hlasu a prostoru místním nebo regionálním komunitám pro navrhování nových opatření v oblasti klimatu, identifikaci, podporu a rozvíjení stávajících opatření nebo podněcování a katalyzování nových opatření, zejména iniciativ zdola, tj. ze strany občanů a občanské společnosti na regionální a místní úrovni;
- zvyšování povědomí, zapojení a budování kapacit pro prevenci a boj proti nesprávným informacím a dezinformacím souvisejícím s klimatem;

⁶⁶ Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění Směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii, Rozhodnutí (EU) 2015/1814 o vytvoření a fungování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s emisemi skleníkových plynů a Nařízení (EU) 2015/757.

⁶⁷ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/social-climate-fund_en

⁶⁸ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/ets-2-buildings-road-transport-and-additional-sectors_en

⁶⁹ https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/pact_en

- podporu společenské transformace prostřednictvím překonávání environmentálních, sociálních a ekonomických rozdílů s využitím inovativních způsobů spolupráce mezi různými zainteresovanými stranami;
- podporu společenské transformace prostřednictvím překonávání environmentálních, sociálních a ekonomických rozdílů s využitím inovativních způsobů spolupráce mezi různými zúčastněnými stranami;
- realizace řešení založených na přírodě a zvyšování klimatické odolnosti v městských a venkovských oblastech, včetně zelených ploch, opatření na zadržování vody a prověřování budov a infrastruktury z hlediska klimatického dopadu
- podporu udržitelné mobility a dopravních řešení s cílem snížit emise a posílit městské plánování šetrné ke klimatu
- zapojení různých sociálních skupin, včetně méně aktivních segmentů společnosti, prostřednictvím inovativní komunikace o klimatu, vzdělávání a digitálních nástrojů, jako je gamifikace a občanská věda
- zkoumání nových ekonomických modelů, finančních mechanismů a demokratických přístupů k urychlení přechodu na klimatickou neutralitu.

Žadatelé se vyzývají, aby v souladu s cíli Evropského klimatického paktu prozkoumali využití možnosti budování kapacit a/nebo finanční podpory třetím stranám s cílem podpořit opatření iniciovaná zdola a na místní úrovni a propojit příslušné iniciativy s ostatními.

2. Budování ekologických dovedností a kapacit za účelem realizace politik zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně

Aby bylo možné realizovat dohodnuté právní předpisy v oblasti klimatu do roku 2030, národní plány a dlouhodobé strategie v oblasti klimatu a energetiky a strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu a dosáhnout pokroku na cestě ke klimaticky neutrální a klimaticky odolné EU do roku 2050, je třeba zlepšit veřejnou správu na všech úrovních a kapacity veřejných a soukromých subjektů a občanské společnosti pro vypracování, realizaci, monitorování a prosazování právních předpisů a politik EU souvisejících s opatřeními na zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně.

Rostoucí složitost problémů vyžaduje širší využívání důkazů a zapojení veřejnosti, inovativní tvorbu politik a lepší spolupráci mezi jednotlivými úrovněmi a aktéry. To rovněž pomůže prosadit přístup zahrnující celou ekonomiku a zajistit, aby zelený přechod byl spravedlivý a nikoho nenechával pozadu.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, jejichž cílem je:

- rozvíjet a využívat konkrétní učební osnovy a/nebo krátké, kvalitativně zajištěné a uznávané kurzy/školení, jako např. mikrocertifikáty, k posílení dovedností spojených s inovativním a na důkazech založeným navrhováním a prováděním politik;
- vyvinout a zavést certifikační systémy pro odborníky v oblasti klimatu a životního prostředí, například pro ty, kdo instalují a projektují všechny formy obnovitelných systémů vytápění a chlazení v budovách, průmyslu a zemědělství a pro ty, kdo instalují solární fotovoltaické systémy;
- podporovat inovativní modely veřejné správy, zejména na místní, regionální a celostátní úrovni, například aktivním zapojením lidí, zejména z nedostatečně zastoupených skupin, občanské společnosti, sociálních partnerů a dalších zúčastněných stran do navrhování, provádění a monitorování pilotních projektů a politik podporujících změnu chování s cílem snížit emise a zlepšit účinnost zdrojů a energetickou účinnost;
- pomáhat správním orgánům, včetně místních a regionálních orgánů a veřejných služeb, být lídry při přechodu na klimatickou neutralitu, zejména prostřednictvím finančních pobídek, vzdělávacích opatření a kampaní pro spotřebitele, jakož i

regulačních a rozpočtových opatření, opatření v oblasti energetické účinnosti nebo veřejných zakázek⁷⁰;

- pomáhat správním orgánům, včetně místních a regionálních orgánů a geologických služeb, aby ve spolupráci s podniky a občany vypracovaly regionální nebo národní plány zachytávání a ukládání uhlíku založené na příslušných geologických kapacitách s cílem zjistit potřeby a podpořit schopnost vytvářet úložiště CO₂ v souladu se směrnicí [2009/31/ES](#)⁷¹;
- v souvislosti s článkem 10 [Evropského právního rámce pro klima](#) rozvíjet dialogy a partnerství mezi klíčovými zúčastněnými stranami v oblasti klimatu pro jednotlivá odvětví s cílem vypracovat orientační dobrovolné odvětvové harmonogramy a postupy, které by napomohly jejich přechodu k dosažení cíle Unie týkajícího se klimatické neutrality do roku 2050, plánovat nezbytné investice a posílit zapojení jednotlivých odvětví do úsilí o dosažení klimaticky neutrálních řešení. Tyto harmonogramy a postupy by mohly rovněž doplnit stávající iniciativy, včetně Evropské aliance pro baterie, Evropské aliance pro čistý vodík a Evropské aliance pro solární fotovoltaický průmysl.

3. Budování kapacit, zvyšování povědomí koncových uživatelů a distribučního řetězce zařízení o fluorovaných skleníkových plynech

V souvislosti s Nařízením (EU) [2024/573](#) o fluorovaných skleníkových plynech⁷² jsou důležité činnosti, které zvyšují využívání **školení pracovníků pro servis** zařízení s použitím alternativních látek šetrných ke klimatu (např. čpavek, CO₂, uhlovodíky, voda). Zvláště důležité je řešit stávající geografickou nerovnováhu v dostupnosti školení a odstranit stávající nedostatky v poskytování přímého praktického školení technikům, pokud jde o instalaci a servis zařízení využívajících alternativy šetrné ke klimatu. Širšího a dlouhodobějšího dopadu by mohly dosáhnout programy na bázi školení školitelů.

V rámci výzvy LIFE 2025 by se projekty mohly zabývat také budováním kapacit, zvyšováním povědomí mezi **koncovými uživateli a distribučním řetězcem zařízení**.

Osvětové kampaně mezi koncovými uživateli a distribučním řetězcem zařízení (např. velkoobchody, supermarkety, provozovatelé velkých budov) by mohly podpořit potřebu školení a usnadnit výměnu osvědčených postupů.

4. Podpora vývoje, aktualizace a realizace národních, regionálních nebo místních strategií a plánů v oblasti klimatu a energetiky

EU a její členské státy mají strategie a plány v oblasti klimatu a energetiky (např. integrované národní plány v oblasti energetiky a klimatu) s klimatickými a energetickými cíli do roku 2030 a dlouhodobějšími cíli. Je třeba je neustále revidovat, zejména s cílem zajistit klimatickou neutralitu do roku 2050.

V tomto ohledu je třeba

- rozvíjet činnosti k realizaci národních strategií v oblasti klimatu a energetiky a dlouhodobých strategií vypracovaných podle Nařízení o správě energetické unie a

⁷⁰ Udržitelné zadávání veřejných zakázek a sestavování rozpočtu (tj. zahrnutí kritérií udržitelnosti do zadávání veřejných zakázek a sestavování rozpočtu nebo předběžné a následné hodnocení dopadů rozpočtových rozhodnutí na životní prostředí - včetně klimatu), ekologizace daňového systému přesunutím důrazu z práce a příjmů na environmentální a klimatická hlediska, odstranění dotací na fosilní paliva, přijetí cen uhlíku a využití ekologických kritérií pro digitalizaci a digitální nástroje k formulování soudržných a udržitelných možností politik.

⁷¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES ze dne 23. dubna 2009 o geologickém ukládání oxidu uhličitého a o změně Směrnice Rady 85/337/EHS, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a Nařízení (ES) č. 1013/2006, (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 114)

⁷² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/573 ze dne 7. února 2024 o fluorovaných skleníkových plynech, o změně Směrnice (EU) 2019/1937 a o zrušení Nařízení (EU) č. 517/2014 (Úř. věst. L, 2024/573, 20.2.2024).

- opatřeních v oblasti klimatu⁷³, včetně zvláštního důrazu na podporu klimatické neutrality do roku 2050;
- vyvíjet činnosti, které usnadní modernizaci a provádění stávajících národních strategií a plánů, včetně zvláštního důrazu na podporu klimatické neutrality do roku 2050;
 - vypracovat a/nebo realizovat řešení pro posílení spolupráce mezi zúčastněnými stranami, jako jsou regionální a místní orgány, organizace občanské společnosti, podniky, think-tanky a další subjekty, s cílem provádět a rozvíjet ambiciózní, rozumné, proveditelné, účinné a nákladově efektivní politiky a opatření;
 - podpořit vykazování/podávání zpráv o pokroku v oblasti přizpůsobení a vypracování kvantifikovatelných cílů v oblasti odolnosti.

5. Činnosti spojené s rozvojem a prováděním akcí udržitelného financování

Prosazovat začlenění aspektů zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně do finančního systému EU. Řádný přechod na klimaticky neutrální a odolnou ekonomiku vyžaduje rychlou změnu v alokacích kapitálu v EU. Akční plán Komise pro financování udržitelného růstu⁷⁴, Strategie financování přechodu k udržitelnému hospodářství⁷⁵, Doporučení o usnadnění⁷⁶ a Sdělení o Dohodě o čistém průmyslu⁷⁷ probíhají v kontextu širších opatření oznámených v rámci evropské Zelené dohody a Sdělení Komise – Vytváření Evropy odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu⁷⁸. Výzva na rok 2025 se koná poté, co Komise předložila návrhy na změnu Rámce pro udržitelné financování⁷⁹.

Výzva LIFE 2025 podporuje zejména projekty, jejichž cílem je:

- dále rozvíjet metriky a srovnávací měřítka, a to i pro ekonomické oblasti, které nejsou definovány v taxonomiích udržitelného financování⁸⁰, ale také pro hodnocení pokroku při provádění strategie EU pro udržitelné financování a dopadů akcí
- zlepšit transparentnost, dostupnost a srovnatelnost údajů
- zlepšit transparentnost, dostupnost a srovnatelnost výhledových analýz, plánů a cílů, včetně analýzy scénářů rizik a expozic, a podnikových investičních plánů
- vypracovat a zavést opatření k většímu využívání nových informací
- vyvíjet nebo prosazovat inovativní finanční řešení, která podporují spravedlivý přechod; vytvářet pobídky k udržitelné spotřebě a výrobě, jakož i k řešením přizpůsobení se klimatu založeným na přírodě

6. Monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů

EU a její členské státy se zavázaly k cílům snižování emisí skleníkových plynů. Existují legislativní a administrativní požadavky a opatření ohledně monitorování a vykazování pokroku při plnění těchto cílů. Aby se to podařilo, je nezbytná bezproblémová spolupráce a koordinace mezi národními, regionálními a místními orgány, agenturami a dalšími subjekty, která může probíhat mnoha různými způsoby v členských státech, ale i napříč

⁷³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatřeních v oblasti klimatu

⁷⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Akční plán: Financování udržitelného růstu [COM/2018/097 final](#)

⁷⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie financování přechodu k udržitelnému hospodářství, [COM/2021/390 final](#).

⁷⁶ Doporučení Komise (EU) [2023/1425](#) ze dne 27. června 2023 o usnadnění financování přechodu k udržitelnému hospodářství.

⁷⁷ [9db1c5c8-9e82-467b-ab6a-905feeb4b6b0_en](#)

⁷⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, COM/2021/82 final.

⁷⁹ https://commission.europa.eu/publications/omnibus-i_en

⁸⁰ https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

nimi. Monitorování a vykazování jsou navíc opakující se procesy, v jejichž rámci se očekává neustálé zlepšování.

Zvláštní obavy v oblasti HFC vzbuzují nelegální obchodní aktivity, které mohou bránit dosažení cílů v oblasti snižování emisí skleníkových plynů.

V tomto ohledu je třeba

- vyvíjet a/nebo provádět činnosti k posílení národních, regionálních a místních kapacit pro monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a kontrolu obchodu s nimi, a to i prostřednictvím vývoje a mobilizace nejmodernějších technologických, technických a jiných řešení
- vyvíjet a/nebo realizovat řešení s cílem posílit spolupráci a koordinaci mezi orgány, zúčastněnými agenturami a dalšími subjekty v oblasti monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a v případě HFC také v oblasti nezákonného obchodu.

7. Vývoj geograficky explicitních inventářů/soupisů pro odvětví LULUCF, vytváření registrů a certifikačních systémů pro pohlcování uhlíku a organizace činností v oblasti budování kapacit a poradenských služeb

Klíčovou výzvou pro odvětví využívání půdy je sběr nebo odhad spolehlivých údajů o emisích a pohlcování z biomasy a půdy, aby bylo možné transparentní a řádné monitorování a vykazování. V této souvislosti jsou projekty vyzývány k testování a realizaci řešení, která budují nebo posilují kapacitu pro:

- využívání prostorově explicitních geografických dat s využitím stávajících systémů EU a národních systémů sběru dat (např. LUCAS, LPIS/IACS a Copernicus), jakož i aplikací a služeb pro vesmírná data k identifikaci a sledování využívání půdy a změn ve využívání půdy
- monitoring a odhady toků uhlíku v půdě a biomase na místní, regionální a meziregionální úrovni

Regulační rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku a uhlíkového zemědělství (CRCF)⁸¹ zahrnuje ustanovení o kvantifikaci a monitoringu pohlcování uhlíku z uhlíkového zemědělství a ukládání uhlíku do bioproduktů (např. stavebních výrobků na bázi dřeva). V této souvislosti jsou projekty v rámci výzvy LIFE 2025 vybízeny k tomu, aby:

- navrhovaly metodiky monitorování, vykazování a ověřování (MRV) pro kvantifikaci přírodního pohlcování uhlíku nebo ukládání uhlíku v produktech pomocí různých a vzájemně se doplňujících technik (přímé měření, modelování a/nebo dálkový průzkum nebo Lidar)
- vytvářely a testovaly nástroje a poradenské systémy na podporu zavádění metodik certifikace pohlcování uhlíku
- zapojovaly veřejné nebo soukromé certifikační systémy s cílem zorganizovat transparentní a důvěryhodný proces certifikace odstraňování uhlíku
- zřídit veřejně přístupné registry pro transparentní evidenci certifikátů o pohlcování uhlíku a zamezit dvojímu započítávání
- vytvořit operativní vazby mezi klimaticky relevantními informacemi shromážděnými v rámci certifikačních systémů a národními inventáři skleníkových plynů

8. Sdílení znalostí a budování kapacit v oblasti fungování EU ETS

Lepší provádění a tvorba klimatických politik rovněž vyžadují transparentnost a odpovědnost. Proto je důležitý spolehlivý systém sledování pokroku prostřednictvím

⁸¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-removals-and-carbon-farming_en#eu-carbon-removals-andcarbon-farming-certification-crcf-regulation

lepšího monitorování a vykazování, jakož i důkladné hodnocení účinků klimatických politik s ohledem na mezinárodní rozměr trhů s uhlíkem. Zásadním prvkem je sdílení znalostí a budování kapacit v souvislosti s fungováním systému EU ETS v rámci EU a na mezinárodní úrovni s ohledem na začlenění odvětví námořní dopravy a zavedení systému EU ETS pro budovy, silniční dopravu a další odvětví⁸², jejich dopady a interakce s energetickými a dalšími politickými nástroji a související rozvoj snadno dostupných informací a údajů s cílem dále rozvíjet robustní politiky stanovování cen uhlíku a šířit evropské zkušenosti v tomto ohledu.

V rámci výzvy LIFE 2025 jsou třeba zejména návrhy zaměřené na pracovní oblast budování širších a silnějších mezinárodních sítí odborníků a zajištění širšího šíření znalostí o budování politické podpory pro trhy s uhlíkem a další technické aspekty, jako jsou inventáře emisí, prognózy, monitorování a vykazování a hodnocení politik a opatření.

9. Monitorování, posuzování a následné hodnocení klimatické politiky

EU a její členské státy mají klimatické politiky a opatření, aby dosáhly cílů pro rok 2030 a dlouhodobějších cílů v oblasti klimatu. Některé politiky se při snižování emisí skleníkových plynů a podpoře přizpůsobování se změně klimatu ukázaly být úspěšnější než jiné. Klíčové je sledovat, jak jsou tyto politiky vyvíjeny, prováděny a přezkoumávány na celostátní, regionální a místní úrovni, a to i prostřednictvím jejich posuzování a následného hodnocení. Je třeba se poučit a šířit poznatky o úspěšných politikách a jejich základních charakteristikách a způsobech provádění. Projekty se vyzývají k rozvíjení synergie s Misí EU, zejména s Misí EU v přizpůsobení se změně klimatu⁸³ a s Misí EU pro klimaticky neutrální a inteligentní města.⁸⁴

V tomto ohledu je třeba

- vyvíjet a/nebo provádět činnosti podporující důkladné monitorování, posuzování a následné hodnocení politik a opatření v oblasti klimatu na celostátní, regionální a místní úrovni
- vyvíjet a/nebo provádět činnosti podporující srovnávací posuzování různých politik a opatření na celostátní, regionální a místní úrovni z hlediska jejich účinnosti a efektivity při přispívání ke klimatickým cílům a identifikaci osvědčených postupů, které by se mohly odtajnit a případně opakovat v různých odvětvích nebo na různých územích
- vyvíjet a/nebo provádět činnosti na posílení spolupráce mezi zúčastněnými stranami (např. regionálními a místními orgány, organizacemi občanské společnosti, podniky, think-tanky a dalšími subjekty) s cílem podpořit důkladné monitorování, posuzování a následné hodnocení politik a opatření v oblasti klimatu na celostátní, regionální a místní úrovni

Rozsah – činnosti, které lze financovat

Téma této výzvy je zaměřeno na standardní akční projekty (SAP), jejichž cílem je dosažení cílů podprogramu Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně. SAP jsou definovány v oddíle 2 (Typ akce), zatímco obecné cíle podprogramu v oddíle 1 ("Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně").

Třetí země přidružené k programu LIFE: Posouzení každého návrhu se provede v souladu s ustanoveními příslušné dohody o přidružení.

⁸² Směrnice 2003/87/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně Směrnice Rady 96/61/ES

⁸³ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-opencalls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/adaptation-climate-change_en

⁸⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-opencalls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

Očekávaný dopad

Od žadatelů se očekává, že definují, vypočítají, vysvětlí a dosáhnou očekávaných dopadů, jak je popsáno v kritériu pro udělení grantu "Dopady" (viz oddíl 9).

Všechny návrhy v rámci programu LIFE budou muset podat zprávu o svých očekávaných výstupech a dopadech s přihlédnutím k indikátorům projektu LIFE (LPI). Tyto indikátory přispějí k hodnocení dopadu návrhů LIFE na životní prostředí, ale také na socioekonomickou úroveň (např. prostřednictvím opatření, která mají dopad na místní hospodářství a obyvatelstvo).

Žadatelé by měli zkontrolovat příslušné indikátory v části C žádosti o eGrant a doplnit je o odhadovaný dopad projektu. Údaje v části C by měly být v souladu s popisem dopadů v oddíle 2 části B formuláře žádosti.

Podrobnější informace z databáze projektových indikátorů LIFE budou vyžádány v průběhu realizace projektu.

Míra financování

Standardní akční projekty (SAP) - maximální míra financování 60 %.

V případě, že máte příspěvek od spolufinancovatele, nahrajte laskavě příslušné podepsané prohlášení mezi nepovinné přílohy.

3. Dostupný rozpočet

Odhadovaný dostupný rozpočet výzvy činí **61 500 000 EUR**

Orientační informace o rozpočtu pro jednotlivá témata jsou uvedeny v následující tabulce.

Téma	Rozpočet na téma	Orientační rozsah rozpočtů projektů	Odhadovaný počet financovaných projektů
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM Zmírňování změny klimatu	28 000 000 EUR	1-5 mil. EUR	12 projektů
LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA Přizpůsobení se změně klimatu	28 000 000 EUR	1-5 mil. EUR	12 projektů
LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV Veřejná správa a informace o klimatu	5 500 000 EUR	0,7-2 mil. EUR	4 projekty

Vyhrazujeme si právo nepřidělit všechny dostupné finanční prostředky nebo je přerozdělit mezi priority výzvy v závislosti na obdržení návrhů a výsledcích hodnocení.

4. Časový plán a termíny

Časový plán a termíny (orientační)	
Otevření výzvy:	24. dubna 2025
<u>Termín pro předložení:</u>	<u>23. září 2025 - 17:00:00 hodin</u> <u>(Bruselského času)</u>
Informace o výsledcích hodnocení:	březen 2026
Podpis GA:	květen/červen 2026

5. Přípustnost a dokumenty

Návrhy musí být předloženy před **termínem pro předložení platným pro výzvu** (viz část 4 - Časový plán).

Návrhy musí být předloženy **elektronicky** prostřednictvím Elektronického systému pro předkládání návrhů na portálu *Funding and Tenders* (přístupný na stránce Téma v sekci [Výzvy k předkládání návrhů](#)). Předložení návrhů v papírové podobě NENÍ možné.

Návrhy (včetně příloh a podpůrných dokumentů) musí být předloženy pomocí formulářů uvedených *uvnitř* Systému pro předkládání návrhů (NIKOLI dokumentů, které jsou k dispozici na stránce Téma – ty mají pouze informativní charakter).

⚠ Upozorňujeme, že nepoužití správné šablony nebo nedodržení pokynů v ní uvedených (např. omezení velikosti písma, vymazání pokynů atd.) může vést k nepřipustnosti vašeho návrhu. Kromě toho je pro zajištění správného hodnocení vašeho projektu nutné vyplnit příslušné oddíly šablony v závislosti na tom, zda má výzva jednu nebo dvě fáze předkládání.

Akronym projektu – Akronym projektu musí obsahovat slovo LIFE.

Návrhy musí být **úplné** a musí obsahovat všechny požadované informace a všechny požadované přílohy a podklady:

– Část A formuláře žádosti – obsahuje administrativní informace o účastnících (budoucí koordinátor, příjemci a přidružené subjekty) a souhrnný rozpočet projektu (*vyplňuje se přímo online*)

⚠ Aby bylo zajištěno správné hodnocení vašeho projektu, klikněte na znak "?", který se objevuje na každé obrazovce, a pečlivě zkontrolujte pokyny ke správnému vyplnění jednotlivých oddílů

– Část B formuláře žádosti – obsahuje technický popis projektu (*šablonu je třeba stáhnout ze systému pro podávání žádostí, vyplnit, sestavit a znovu nahrát*)

– část C (*vyplňuje se přímo online*) obsahuje další údaje o projektu a příspěvek projektu ke klíčovým indikátorům výkonnosti programu EU.

– **povinné přílohy a podpůrné dokumenty** (*šablony, které je třeba stáhnout ze systému pro předkládání žádostí, vyplnit, sestavit a znovu nahrát*)

- podrobná rozpočtová tabulka
- informace o účastnících

– **nepovinné přílohy:**

- Dopisy vyjadřující podporu
- Prohlášení o spolufinancování
- Mapy
- Popis lokalit
- Popis druhů a stanovišť (N/A)
- Výroční zpráva o činnosti (N/A)
- Další přílohy (například: analýza životního cyklu, obchodní plány atd.)

Upozorňujeme, že částky uvedené v souhrnné rozpočtové tabulce (vyplněné přímo online) musí odpovídat částkám vypočteným v podrobné rozpočtové tabulce. V případě nesrovnalostí jsou rozhodující částky uvedené v souhrnné rozpočtové tabulce online.

Při podání návrhu budete muset potvrdit, že máte **mandát jednat** za všechny žadatele. Dále budete muset potvrdit, že informace v žádosti jsou správné a úplné a že všichni účastníci splňují podmínky pro získání finančních prostředků EU (*zejména způsobilost, finanční a provozní kapacita, vyloučení atd.*). Před podpisem grantu to bude muset každý příjemce a přidružený subjekt opět potvrdit podpisem čestného prohlášení (DoH). Návrhy bez plné podpory budou zamítnuty.

Vaše žádost musí být **čitelná, přístupná a tisknutelná**.

Rozsah návrhů je omezen na maximálně **120 stran** (část B). Hodnotitelé nebudou brát v úvahu žádné další stránky.

V pozdější fázi můžete být požádáni o předložení dalších dokumentů (*pro ověření právnícké osoby, ověření finanční způsobilosti, ověření bankovního účtu atd.*).

 Upozorňujeme, že některé informace o návrhu mohou být sdíleny s výborem programu LIFE zřízeným podle Nařízení č. [182/2011](#)⁸⁵, tj. jméno a země všech žadatelů (koordinující organizace a partneři), název projektu, celkové způsobilé náklady, požadované finanční prostředky programu LIFE, výsledek posouzení přípustnosti a způsobilosti návrhu a bodové hodnocení podle kritérií pro způsobilé návrhy.

 Další informace o procesu podávání žádostí (včetně IT aspektů) naleznete v [Online příručce](#)

6. Způsobilost

Způsobilí účastníci (způsobilé země)

Aby byli žadatelé (příjemci a přidružené subjekty) způsobilí, musí:

- být právníckými osobami (veřejnými nebo soukromými subjekty)
- mít sídlo v jedné ze způsobilých zemí, tj.:
 - členské státy EU (včetně zámořských zemí a území (ZZÚ))
 - země mimo EU:
 - země EHP a země přidružené k programu LIFE ([seznam zúčastněných zemí](#))⁸⁶
- koordinátor musí mít sídlo ve způsobilé zemi.

Příjemci a přidružené subjekty se musí před podáním návrhu zaregistrovat v [Registru účastníků](#) a musí být ověřeni centrální validační službou (REA Validation). Za účelem validace budou požádáni o nahrání dokumentů prokazujících právní status a původ.

Další subjekty se mohou účastnit v jiných rolích konsorcia, například jako přidružení partneři, subdodavatelé, třetí strany poskytující věcné příspěvky atd. (*viz oddíl 13*).

Specifické případy a definice

Výjimečné financování – subjekty z jiných zemí (neuvedené výše) jsou výjimečně způsobilé, pokud orgán poskytující grant považuje jejich účast za nezbytnou pro realizaci akce (*viz pracovní program*).

⁸⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (*Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13*)

⁸⁶ Této výzvy k předkládání návrhů se mohou účastnit žadatelé ze zemí, které požádaly o přidružení k programu LIFE. Pokud však dohoda o přidružení nevstoupí v platnost do konce výběrového řízení, nebude podepsána žádná grantová dohoda

Fyzické osoby – Fyzické osoby NEJSOU způsobilé (s výjimkou osob samostatně výdělečně činných, tj. živnostníků, kde společnost nemá právní subjektivitu oddělenou od fyzické osoby).

Mezinárodní organizace – Mezinárodní organizace jsou způsobilé. Pravidla pro způsobilé země se na ně nevztahují.

Subjekty bez právní subjektivity – Subjekty, které nemají právní subjektivitu podle národního práva, se mohou výjimečně účastnit, pokud jejich zástupci mají způsobilost přijímat právní závazky jejich jménem a nabízejí záruky ochrany finančních zájmů EU rovnocenné těm, které poskytují právnické osoby.⁸⁷

Orgány EU – orgány EU (s výjimkou Společného výzkumného střediska Evropské komise) NEMOHOU být součástí konsorcia.

Asociace a zájmová sdružení – Subjekty složené z členů se mohou účastnit jako "jediní příjemci" nebo "příjemci bez právní subjektivity"⁸⁸. ⚠ Upozorňujeme, že pokud budou akci realizovat členové, měli by se jí také účastnit (buď jako příjemci, nebo jako přidružené subjekty, jinak jejich náklady NEBUDOU způsobilé).

Země, které v současné době vyjednávají dohody o přidružení – příjemci ze zemí, s nimiž probíhají jednání o účasti v programu (viz *seznam zúčastněných zemí* výše), se mohou výzvy zúčastnit a podepsat granty, pokud jsou jednání uzavřena před podpisem grantu a pokud sdružení pokrývá výzvu (tj. je retroaktivní a pokrývá jak na část programu, tak rok, kdy byla výzva vyhlášena).

Restriktivní opatření EU – pro subjekty, na které se vztahují [restriktivní opatření EU](#) podle článku 29 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a článku 215 Smlouvy o fungování EU (SFEU), platí zvláštní pravidla⁸⁹. Tyto subjekty nejsou způsobilé k účasti v žádném postavení, včetně postavení příjemců, přidružených subjektů, přidružených partnerů, subdodavatelů nebo příjemců finanční podpory třetím stranám (pokud existují).

Podmíněná opatření EU – Zvláštní pravidla platí pro subjekty, na které se vztahují opatření přijatá na základě Nařízení EU 2020/2092⁹⁰. Tyto subjekty nejsou způsobilé účastnit se žádné financované role (příjemci, přidružené subjekty, subdodavatelé, příjemci finanční podpory třetím stranám atd.). V současné době taková opatření platí pro maďarské svěrenské fondy ve veřejném zájmu zřízené podle maďarského zákona IX z roku 2021 nebo pro jakýkoli subjekt, který spravují (viz [Prováděcí rozhodnutí Rady \(EU\) 2022/2506](#) ze dne 16. prosince 2022).

 Další informace naleznete v části [Pravidla pro ověřování právnických osob, jmenování LEAR a posuzování finanční způsobilosti](#)

Složení konsorcia

– n/a

Způsobilé činnosti

Žádosti budou považovány za způsobilé pouze v případě, že jejich obsah zcela (nebo alespoň částečně) odpovídá popisu tématu, ke kterému byly předloženy.

⁸⁷ Viz čl. 200 odst. 2 písm. c) Finančního nařízení EU [2024/2509](#).

⁸⁸ Definice viz čl. 190 odst. 2 a čl. 200 odst. 2 písm. c) Finančního nařízení EU [2024/2509](#).

⁸⁹ Vezměte prosím na vědomí, že Úřední věstník EU obsahuje oficiální seznam a v případě rozporu má jeho obsah přednost před obsahem [mapy sankcí EU](#).

⁹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti ochrany rozpočtu Unie (Úř. věst. L 325, 20.12.2022, s. 94)

Způsobilé jsou činnosti uvedené v oddíle 2 výše.

Projekty musí být v souladu s politickými zájmy a prioritami EU (*např. v oblasti životního prostředí, sociální, bezpečnostní, průmyslové a obchodní politiky atd.*). Projekty musí rovněž respektovat hodnoty EU a politiku Evropské komise týkající se otázek dobré pověsti (*např. činnosti zahrnující budování kapacit, podporu politiky, zvyšování povědomí, komunikaci, šíření informací atd.*).⁹¹

Finanční podpora třetím stranám je povolena v programech LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCM – Zmírňování změny klimatu, LIFE-2025-SAP-CLIMA-CCA – Přizpůsobení se změně klimatu a LIFE-2025-SAP-CLIMA-GOV – Veřejná správa a informace o klimatu pro granty a ceny, a to za následujících podmínek:

- výzvy musí být otevřené, široce zveřejněné a musí odpovídat standardům EU týkajícím se transparentnosti, rovného zacházení, střetu zájmů a důvěrnosti.

Finanční podpora třetím stranám bude akceptována v projektech, jejichž cílem je pomoci subjektům mimo projektové partnerství (*např. neziskovým organizacím, místním samosprávám nebo skupinám občanů*) při provádění nebo rozvoji místních iniciativ, které přispějí k dosažení cílů projektu.

V projektové žádosti musí být jasně uvedeno, proč je finanční podpora třetím stranám potřebná, jak bude řízena, a uveden seznam různých typů činností, na které může třetí strana získat finanční podporu. Návrh musí rovněž jasně popisovat výsledky, kterých má být dosaženo.

Zeměpisná poloha (cílové země)

Návrhy se musí týkat činností, které probíhají ve způsobilých zemích (*viz výše*). Činnosti mimo způsobilé země musí být nezbytné k dosažení cílů EU v oblasti životního prostředí a klimatu a k zajištění účinnosti zásahů prováděných ve způsobilých zemích (*např. akce zaměřené na ochranu stěhovavých ptáků v zimovištích, akce prováděné na přeshraniční řece nebo projekty zaměřené na řešení environmentálních problémů, které nelze úspěšně nebo účinně vyřešit, pokud se akce neprovádějí také v nezpůsobilých zemích*).

7. Finanční a provozní kapacita a vyloučení

Finanční kapacita

Žadatelé musí mít **stabilní a dostatečné zdroje**, aby mohli projekty úspěšně realizovat a přispět svým podílem. Organizace, které se účastní více projektů, musí mít dostatečnou kapacitu pro realizaci všech těchto projektů.

Kontrola finanční způsobilosti bude provedena na základě dokumentů, které budete muset nahrát do [Registru účastníků](#) během přípravy grantu (*např. výkaz zisků a ztrát a rozvaha, podnikatelský plán, zpráva o auditu vypracovaná schváleným externím auditorem, která potvrzuje účetní závěrku za poslední uzavřený finanční rok atd.*). Analýza bude založena na neutrálních finančních ukazatelích, ale zohlední i další aspekty, např. závislost na financování z EU a deficit a příjmy v předchozích letech.

Kontrola se obvykle provádí u všech koordinátorů s výjimkou:

⁹¹ Viz například [Pokyny k financování činností souvisejících s tvorbou, prováděním, monitorováním a prosazováním právních předpisů a politik Unie](#).

- veřejných subjektů (subjekty zřízené jako veřejný subjekt podle národního práva, včetně místních, regionálních nebo národních orgánů) nebo mezinárodní organizace.
- pokud požadovaná částka grantu na projekt nepřesahuje 60 000 EUR. V případě potřeby ji lze provést i pro přidružené subjekty.

Pokud se domníváme, že vaše finanční způsobilost není uspokojivá, můžeme požadovat:

- další informace
- režim zvýšené finanční odpovědnosti, tj. společnou a nerozdílnou odpovědnost všech příjemců nebo společnou a nerozdílnou odpovědnost přidružených subjektů (viz níže, oddíl 10)
- předběžné financování vyplácené ve splátkách
- (jednu nebo více) záruk předběžného financování (viz níže, oddíl 10) nebo
- navrhnout nulové předběžné financování
- požádat o vaši výměnu nebo případně odmítnout celý návrh.

 Další informace naleznete v části [Pravidla pro ověřování právnických osob, jmenování LEAR a posuzování finanční kapacity](#).

Provozní kapacita

Žadatelé musí mít **know-how, kvalifikaci a zdroje pro** úspěšnou realizaci projektů a přispět svým dílem (včetně dostatečných zkušeností s projekty srovnatelné velikosti a povahy).

Tato kapacita bude posuzována společně s kritériem pro udělení grantu "Zdroje" na základě kompetence a zkušeností žadatelů a jejich projektových týmů, včetně provozních zdrojů (lidských, technických a jiných), nebo výjimečně opatření navrhovaných k jejich získání do doby zahájení realizace úkolu.

Pokud je hodnocení kritéria pro udělení grantu kladné, má se za to, že žadatelé mají dostatečnou provozní kapacitu.

Uchazeči budou muset prokázat svou způsobilost prostřednictvím:

- obecných profilů (kvalifikace a zkušenosti) pracovníků odpovědných za řízení a provádění projektu.
- popisu účastníků konsorcia (a případných předchozích projektů).

V případě potřeby mohou být vyžádány další podpůrné dokumenty, aby se potvrdila provozní kapacita žadatele.

Vyloučení

Žadatelé, na které se vztahuje **rozhodnutí EU o vyloučení** nebo se nacházejí v jedné z následujících **situací vyloučení**, které jim brání v získání finančních prostředků EU, se NEMOHOU zúčastnit⁹²:

- konkurz, ukončení činnosti, likvidace, soudní řízení, vyrovnání s věřiteli, pozastavení podnikatelské činnosti nebo jiná podobná řízení (včetně postupů pro osoby s neomezenou odpovědností za dluhy žadatele).

⁹² Viz články 136 a 141 Finančního nařízení EU [2018/1046](#).

- porušení povinností v oblasti sociálního zabezpečení nebo daní (včetně případů, kdy tak učinily osoby s neomezenou odpovědností za dluhy žadatele).
- je vinen ze závažného profesního pochybení⁹³ (včetně případů, kdy se ho dopustí osoby s pravomocí zastupovat, rozhodovat nebo kontrolovat, skuteční majitelé nebo osoby, které jsou nezbytné pro udělení/realizaci grantu).
- se dopustil podvodu, korupce, napojení na zločineckou organizaci, praní špinavých peněz, trestných činů souvisejících s terorismem (včetně financování terorismu), dětské práce nebo obchodování s lidmi (včetně případů, kdy se ho dopustí osoby s pravomocí zastupovat, rozhodovat nebo kontrolovat, skuteční majitelé nebo osoby, které jsou nezbytné pro udělení/realizaci grantu).
- vykázal závažné nedostatky v dodržování hlavních povinností vyplývajících ze smlouvy o veřejné zakázce EU, grantové dohody, ceny, smlouvy s expertem nebo podobné smlouvy (včetně případů, kdy tak činí osoby s pravomocí zastupovat, rozhodovat nebo kontrolovat, skuteční majitelé nebo osoby, které jsou nezbytné pro udělení/realizaci grantu).
- se dopustí nesrovnalostí ve smyslu čl. 1 odst. 2 Nařízení EU č. [2988/95](#) (včetně případů, kdy se ho dopustí osoby s pravomocí zastupovat, rozhodovat nebo kontrolovat, skuteční majitelé nebo osoby, které jsou nezbytné pro udělení/realizaci grantu).
- vytvořen pod jinou jurisdikcí s úmyslem obejít daňové, sociální nebo jiné právní povinnosti v zemi původu nebo vytvořil jiný subjekt za tímto účelem (včetně případů, kdy tak učinily osoby s pravomocí zastupovat, rozhodovat nebo kontrolovat, skuteční vlastníci nebo osoby, které jsou nezbytné pro udělení/realizaci grantu).
- úmyslně a bez řádného odůvodnění bránil⁹⁴ vyšetřování, kontrole nebo auditu prováděnému schvalujícím úředníkem EU (nebo jejím zástupcem či auditorem), úřadem OLAF, Evropským úřadem pro ochranu údajů nebo Evropským účetním dvorem.

Žadatelé budou rovněž odmítnuti, pokud se ukáže, že⁹⁵:

- v průběhu zadávacího řízení uvedli nepravdivé informace požadované jako podmínka účasti nebo tyto informace neposkytli.
- se již dříve podíleli na přípravě výzvy, a to znamená narušení hospodářské soutěže, které nelze napravit jiným způsobem (střet zájmů).

8. Hodnocení a zadávací řízení (řízení o přidělení grantu)

Návrhy se budou muset řídit **standardním postupem předkládání a hodnocení** (jednostupňové předkládání + jednostupňové hodnocení).

Všechny žádosti posoudí **hodnotící výbor** (za pomoci nezávislých externích odborníků). Návrhy budou nejprve zkontrolovány z hlediska formálních náležitostí (přípustnost a

⁹³ Profesní pochybení zahrnuje: porušení etických norem profese, protiprávní jednání s dopadem na profesní důvěryhodnost, nepravdivá prohlášení/zkreslené informace, účast v kartelu nebo jiné dohodě narušující hospodářskou soutěž, porušování práv duševního vlastnictví, pokus o ovlivnění rozhodovacích procesů zneužitím střetu zájmů nebo získání důvěrných informací od orgánů veřejné moci za účelem získání výhod.

⁹⁴ "Bráněním se vyšetřování, kontrole nebo auditu" se rozumí provádění činností, jejichž cílem nebo výsledkem je zabránit, ztížit nebo zdržet provádění jakékoli činnosti potřebné k provedení vyšetřování, kontroly nebo auditu, jako je odmítnutí poskytnout nezbytný přístup do svých prostor nebo jiných prostor používaných pro obchodní účely, zatajení nebo odmítnutí poskytnout informace nebo poskytnutí nepravdivých informací. ⁹⁵Viz článek 141 finančního nařízení EU [2018/1046](#).

⁹⁵ Viz článek 141 Finančního nařízení EU [2018/1046](#).

způsobilost, viz oddíly 5 a 6). Návrhy, které budou shledány přípustnými a způsobilými, budou hodnoceny (pro každé téma) podle kritérií provozní kapacity a kritérií pro udělení grantu (viz oddíly 7 a 9) a poté se seřadí podle dosaženého počtu bodů. U návrhů se stejným počtem bodů (v rámci tématu nebo rozpočtového rámce) bude stanoveno **pořadí priorit** podle následujícího postupu:

Postupně se pro každou skupinu návrhů *ex aequo*, počínaje skupinou s nejvyšším počtem bodů a dále v sestupném pořadí, stanoví pořadí návrhů *ex aequo* podle počtu bodů, které jim byly přiděleny za kritérium pro udělení grantu "Dopad". Pokud jsou tato skóre stejná, bude prioritou založena na jejich hodnocení v kritériu "Relevance", poté "Kvalita" a nakonec "Zdroje".

Všechny návrhy budou informovány o výsledku hodnocení (**dopis s výsledkem hodnocení**). Úspěšné návrhy budou vyzvány k přípravě grantu; ostatní budou zařazeny na rezervní seznam nebo zamítnuty. Návrhům, které jsou pod prahovou hodnotou rozpočtu (tj. prošly, ale nebyly hodnoceny dostatečně vysoko, aby získaly finanční prostředky), bude udělena [Pečeť excellence](#).

- ⚠ Žádný závazek k financování – výzva k přípravě grantu NEznamená formální závazek k financování. Před udělením grantu budeme muset ještě provést různé právní kontroly: *ověření právního subjektu, finanční způsobilosti, kontrolu vyloučení atd.*

Příprava grantu bude zahrnovat dialog s cílem doladit technické nebo finanční aspekty projektu a může vyžadovat další informace z vaší strany. Může také zahrnovat úpravy návrhu s ohledem na doporučení hodnotící komise nebo jiné připomínky. Předpokladem podpisu grantu bude jeho úplné splnění.

Pokud se domníváte, že postup hodnocení byl chybný, můžete podat **stížnost** (podle lhůt a postupů uvedených v dopise s výsledkem hodnocení). Upozorňujeme, že oznámení, která nebyla otevřena do 10 dnů od odeslání, se považují za zpřístupněná a lhůty se počítají od otevření/zpřístupnění (viz také [podmínky portálu Funding and Tenders](#)). Upozorňujeme také, že u stížností podaných elektronicky mohou být omezeny znaky.

9. Kritéria pro udělení

Kritéria pro udělení grantu v rámci této výzvy jsou následující:

1. Relevance (0-20 bodů)

- Relevance vůči cílům příslušného podprogramu LIFE a specifickým prioritám výzvy k předkládání návrhů a případně i popisu tématu.
- Koncepce a metodika: správnost celkové logiky intervence
- Rozsah, v jakém návrh nabízí vedlejší přínosy a podporuje synergie s jinými oblastmi politiky, které jsou důležité pro dosažení cílů politiky v oblasti životního prostředí a klimatu.

2. Dopad (0-20 bodů)

- ambice a důvěryhodnost dopadů, které se očekávají v průběhu projektu a/nebo po jeho skončení v důsledku činností, včetně zajištění toho, aby nedošlo k podstatnému poškození ostatních specifických cílů programu LIFE.
- Udržitelnost výsledků projektu po skončení projektu a kvalita opatření pro využití výsledků projektu.
- Potenciál pro opakování výsledků projektu ve stejném nebo jiném odvětví nebo na jiném místě nebo pro jeho rozšíření veřejnými nebo soukromými subjekty nebo prostřednictvím mobilizace větších investic nebo finančních zdrojů (katalytický potenciál).

3. Kvalita (0-20 bodů)

- Jasnost, relevantnost a proveditelnost pracovního plánu; vhodné geografické zaměření činností
- Identifikace a mobilizace příslušných zúčastněných stran
- Kvalita plánu monitorování a vykazování dopadů
- Vhodnost a kvalita opatření pro komunikaci a šíření projektu a jeho výsledků mezi různými cílovými skupinami

4. Zdroje (0-20 bodů)

- složení projektového týmu – z hlediska odborných znalostí, dovedností a odpovědností a vhodnosti řídicí struktury
- přiměřenost rozpočtu a zdrojů a jejich soulad s pracovním plánem
- transparentnost rozpočtu, tj. nákladové položky by měly být dostatečně popsány
- rozsah, v jakém je zohledněn a zmírněn dopad projektu na životní prostředí, včetně využití zadávání veřejných zakázek s ohledem na životní prostředí. Přínosem by bylo použití uznávaných metod pro výpočet environmentální stopy projektu (*např. metody environmentální stopy projektu (PEF) nebo environmentální stopy organizace (OEF) nebo podobných metod⁹⁶*) nebo systémů environmentálního řízení (*např. systém environmentálního řízení a auditu (EMAS)*).
- Poměr mezi hodnotou návrhu a vynaloženými penězi

Bonusové body:

- **Bonus 1:** Návrh nabízí výjimečné synergie a podporuje významné společné přínosy mezi podprogramy LIFE (2 body).
- **Bonus 2:** Návrh se provádí především v nejvzdálenějších regionech. Pokud jsou pro potřeby řešené ve výzvě k předkládání návrhů relevantní specifické regionální rysy, *např. ostrovy pro odpady, uhlé regiony pro čistou energii atd.*, lze bonus rozšířit na další zeměpisné oblasti se specifickými potřebami a zranitelností (2 body).
- **Bonus 3:** Návrh významně navazuje na výsledky jiných projektů financovaných EU nebo je rozšiřuje (2 body).
- **Bonus 4:** Návrh má výjimečný katalytický potenciál (2 body).
- **Bonus 5:** Návrh předpokládá nadnárodní spolupráci mezi způsobilými zeměmi, která je nezbytná pro zajištění dosažení cílů projektu (2 body).

Kritérium udělení	Minimální počet bodů pro úspěch	Maximální počet bodů	Vážení
Relevance	10	20	1
Dopad	10	20	1.5
Kvalita	10	20	1
Zdroje	10	20	1
Celkový vážený počet bodů (pro úspěch, bez bonusu)	55	90	N/A
Bonus 1	n/a	2	1

⁹⁶ Viz seznam na https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm

Bonus 2	n/a	2	1
Bonus 3	n/a	2	1
Bonus 4	n/a	2	1
Bonus 5	n/a	2	1
Celkový vážený počet bodů (pro úspěch, s bonusem)	55	100	N/A

Maximální počet bodů: **100** bodů.

Jednotlivé prahové hodnoty pro každé kritérium: 10/20, 10/20, 10/20 a 10/20 bodů (před vážením).

Celková prahová hodnota: **55** bodů (po vážení).

Návrhy, které splní individuální prahové hodnoty **A ZÁROVEŇ** celkovou prahovou hodnotu, budou zváženy pro financování – v rámci dostupného rozpočtu výzvy. Ostatní návrhy budou zamítnuty.

10. Právní a finanční nastavení grantových dohod

Pokud projdete hodnocením, bude váš projekt pozván k přípravě grantu, kde budete vyzváni, abyste společně s projektovým úředníkem EU připravili Grantovou dohodu.

Tato Grantová dohoda stanoví rámec vašeho grantu a jeho podmínky, zejména pokud jde o výstupy, podávání zpráv a platby.

Vzorovou grantovou dohodu, která bude použita (a všechny další příslušné šablony a pokyny), naleznete v [Referenčních dokumentech na Portálu](#).

Datum zahájení a doba trvání projektu

Datum zahájení a doba trvání projektu budou stanoveny v grantové dohodě (*List s údaji, bod 1*). Obvykle se datum zahájení stanoví po podpisu grantu. Výjimečně lze z řádně odůvodněných důvodů stanovit datum zahájení se zpětnou platností – nikdy však dříve než v den podání návrhu.

Délka trvání projektu: orientačně 24 až 120 měsíců (prodloužení je možné, pokud je řádně odůvodněno, a to formou dodatku).

Milníky a výstupy

Milníky a výstupy každého projektu budou řízeny prostřednictvím Systému řízení grantů na Portálu a budou uvedeny v příloze 1 Grantové dohody.

Forma grantu, míra financování a maximální výše grantu

Parametry grantu (*maximální výše grantu, míra financování, celkové způsobilé náklady atd.*) budou stanoveny v Grantové dohodě (*List s údaji, bod 3 a článek 5*).

Rozpočet projektu (maximální výše grantu): viz bod 3 výše.

Přidělený grant může být nižší než požadovaná částka.

Jedná se o smíšený grant založený na rozpočtu a skutečných nákladech (skutečné náklady s prvky jednotkových nákladů a paušální sazby). To znamená, že z něj budou hrazeny POUZE určité typy nákladů (způsobilé náklady) a náklady, které byly *skutečně* vynaloženy na váš projekt (NE náklady uvedené v *rozpočtu*). V případě jednotkových nákladů a paušálních sazeb můžete účtovat částky vypočtené tak, jak je vysvětleno v grantové dohodě (viz čl. 6 a přílohy 2 a 2a).

Náklady budou proplaceny v míře financování stanovené v grantové dohodě (**60 %**).

Granty NESMÍ vytvářet zisk (tj. přebytek příjmů + grant EU nad náklady). Ziskové organizace musí vykázat své příjmy a v případě zisku jej odečteme od konečné výše grantu (viz čl. 22 odst. 3).

Upozorňujeme, že maximální výše grantu pro každého příjemce bude stanovena v Grantové dohodě. Příjemci se však mohou rozhodnout rozdělit grantové prostředky jinak v souladu s tím, co si dohodli ve smlouvě o konsorciu (viz také oddíl 13).

Dále upozorňujeme, že konečná částka grantu může být snížena v případě nedodržení grantové dohody (např. *nesprávná realizace, porušení povinností atd.*).

Rozpočtové kategorie a způsobilosti nákladů

Rozpočtové kategorie a pravidla způsobilosti nákladů jsou stanoveny v Grantové dohodě (List s údaji, bod 3, článek 6 a příloha 2).

- ⚠ Při vyplňování souhrnné tabulky rozpočtu (přímo online v části A formuláře žádosti) klikněte na znak "?", který se objevuje na každé obrazovce, a pečlivě zkontrolujte pokyny pro správné vyplnění jednotlivých oddílů.

Rozpočtové kategorie pro tuto výzvu:

- A. Osobní náklady
 - A.1 Zaměstnanci, A.2 Fyzické osoby na základě přímé smlouvy, A.3 Vysílané osoby
 - A.4 Vlastníci malých a středních podniků a příjemci z řad fyzických osob
 - A.5 Dobrovolníci
- B. Náklady na subdodávky
- C. Náklady na nákupy
 - C.1 Cestovné a stravné
 - C.2 Vybavení
 - C.3 Ostatní zboží, práce a služby
- D. Ostatní kategorie nákladů
 - D.1 Finanční podpora třetím stranám
 - D.2 Nákup pozemků
- E. Nepřímé náklady

Zvláštní podmínky způsobilosti nákladů pro tuto výzvu:

- personální náklady:
 - Vlastník MSP/fyzická osoba jednotkové náklady⁹⁷: Ano

⁹⁷ Rozhodnutí Komise ze dne 20. října 2020, kterým se povoluje použití jednotkových nákladů na osobní náklady vlastníků malých a středních podniků a příjemců, kteří jsou fyzickými osobami nepobírajícími plat za práci, kterou sami vykonávají v rámci akce nebo pracovního programu (C(2020)7115).

- jednotkové náklady dobrovolníků⁹⁸: Ano (bez nepřímých nákladů)
- jednotkové náklady na cestovné a stravné⁹⁹: Ne (pouze skutečné náklady)
- náklady na vybavení: plné náklady + odpisy pro uvedené vybavení (- za zvláštních podmínek stanovených v grantové dohodě (čl. 6.2.C.2) a v souvislosti se zvláštním ustanovením o trvanlivosti (používat a udržovat po dobu 5 let od ukončení akce; příloha 5))
- ostatní kategorie nákladů:
 - náklady na finanční podporu třetím stranám: povoleno pro granty a ceny; maximální celková částka na finanční podporu třetím stranám **100 000 EUR**; maximální částka na jednu třetí stranu **20 000 EUR**.
 - náklady na nákup pozemku: za podmínek uvedených v čl. 6.2 - D.2 Způsobilé a nezpůsobilé náklady a příspěvky Obecné vzorové grantové dohody LIFE. Žadatel se musí ve svém návrhu zabývat každou z těchto podmínek a vysvětlit, jak je každá z nich splněna nebo bude splněna v průběhu projektu. Tyto podmínky se týkají například příspěvku k integritě soustavy Natura 2000, záruky, že v dlouhodobém horizontu bude pozemek využíván v souladu se specifickými cíli programu LIFE, skutečnosti, že nákup pozemku je jediným nebo nákladově nejefektivnějším způsobem dosažení požadovaného výsledku ochrany přírody atd.
- paušální nepřímé náklady: 7 % způsobilých přímých nákladů (kategorie A-D, s výjimkou nákladů na dobrovolníky a vyňatých specifických kategorií nákladů (nákup pozemků), pokud existují).
- DPH: neodpočitatelná/nevratná DPH je způsobilá (upozorňujeme však, že od roku 2013 NENÍ způsobilá DPH, kterou platí příjemci, kteří jsou veřejnými subjekty jednajícími jako orgán veřejné moci).
- ostatní:
 - věcné příspěvky zdarma jsou povoleny, ale jsou nákladově neutrální, tj. nelze je vykázat jako náklady.
 - zahajovací schůzka: v případě fyzické schůzky jsou náklady na schůzku organizovanou orgánem poskytujícím grant (cestovní náklady pro maximálně 2 osoby, zpáteční letenka do Bruselu a ubytování na jednu noc) způsobilé, pouze pokud se tato schůzka koná po datu zahájení projektu stanoveném v Grantové dohodě; datum zahájení lze v případě potřeby změnit prostřednictvím dodatku.
 - webové stránky projektu: způsobilé jsou náklady na komunikaci týkající se prezentace projektu na webových stránkách účastníků nebo na účtech sociálních sítí; náklady na *samostatné* webové stránky projektu nejsou způsobilé.
 - společné informační a propagační činnosti: předpokládat zdroje pro zvýšení synergie mezi akcemi podporovanými programem LIFE a EU a jejich zviditelnění
- další nezpůsobilé náklady: Ne

Náklady na dobrovolníky – náklady na dobrovolníky nejsou klasickou kategorií nákladů. Nejedná se o žádné náklady, protože dobrovolníci pracují zdarma, ale přesto je možné je do rozpočtu přidat v podobě předem stanovených jednotkových nákladů (na dobrovolníka) a umožnit tak využít práce dobrovolníků pro grant (zvýšením částky úhrady až do výše

⁹⁸ Rozhodnutí Komise ze dne 10. dubna 2019, kterým se povoluje používání jednotkových nákladů pro vykazování osobních nákladů na práci vykonávanou dobrovolníky v rámci akce nebo pracovního programu (C(2019)2646).

⁹⁹ Rozhodnutí Komise ze dne 12. ledna 2021, kterým se povoluje použití jednotkových nákladů na cestovné, ubytování a pobytové náklady v rámci akce nebo pracovního programu v rámci víceletého finančního rámce na období 2021-2027 (C(2021)35)

100 % normálních nákladů, tj. jiných kategorií nákladů než dobrovolníci). Více informací naleznete v dokumentu [AGA - Anotovaná grantová dohoda, článek 6.2.A.5](#)

Podávání zpráv a platební ujednání

Způsoby podávání zpráv a plateb jsou stanoveny v grantové dohodě (*List s údaji, bod 4 a články 21 a 22*).

Po podpisu grantu obvykle obdržíte **předběžné financování**, abyste mohli začít pracovat na projektu (obvykle ve výši **30 %** maximální výše grantu, výjimečně méně nebo žádné předběžné financování). Předběžné financování bude vyplaceno 30 dní od vstupu v platnost/finanční záruky (pokud je vyžadována) - podle toho, co nastane později.

Se zprávou o předběžném financování bude spojena jedna nebo více **dodatečných plateb předběžného financování**.

U delších nebo složitějších projektů se navíc může očekávat, že předložíte jednu nebo více zpráv o pokroku, které nejsou spojeny s platbami.

Vyplacení zůstatku: Na konci projektu vám vypočítáme konečnou výši grantu. Pokud bude součet dřívějších plateb vyšší než konečná výše grantu, požádáme vás (vašeho koordinátora) o vrácení rozdílu (vrácení prostředků).

Veškeré platby se provádějí na účet koordinátora.

- ⚠ Upozorňujeme, že platby budou automaticky sníženy, pokud má některý z členů vašeho konsorcia nesplacené dluhy vůči EU (orgánu poskytujícímu grant nebo jiným orgánům EU). Tyto dluhy budou námi započteny – v souladu s podmínkami stanovenými v grantové dohodě (*viz článek 22*).

Upozorňujeme také, že jste povinni vést záznamy o všech provedených pracích a vykázaných nákladech.

Záruky předběžného financování

Pokud je požadována záruka předběžného financování, bude stanovena v Grantové dohodě (*List s údaji, bod 4*). Její výše bude stanovena v průběhu přípravy grantu a obvykle bude stejná nebo nižší než výše předběžného financování vašeho grantu.

Záruka by měla být v eurech a vystavena schválenou bankou/finanční institucí se sídlem v členském státě EU. Pokud máte sídlo v zemi mimo EU a chcete poskytnout záruku od banky/finanční instituce ve vaší zemi, kontaktujte nás (může být výjimečně akceptována, pokud nabízí rovnocenné zajištění).

Částky zablokované na bankovních účtech NEBUDOU akceptovány jako finanční záruky.

Záruky předběžného financování jsou obvykle požadovány od koordinátora pro konsorcium. Musí být poskytnuty během přípravy grantu, a to včas, aby bylo možné provést předběžné financování (naskenovaná kopie prostřednictvím Portálu A ZÁROVEŇ originál poštou).

Po dohodě s námi může být bankovní záruka nahrazena zárukou třetí strany.

Záruka bude uvolněna na konci grantu v souladu s podmínkami stanovenými v Grantové dohodě (článek 23).

Certifikáty

V závislosti na typu akce, výši grantu a typu příjemců můžete být požádáni o předložení různých certifikátů. Typy, harmonogramy a prahové hodnoty pro jednotlivé certifikáty jsou stanoveny v Grantové dohodě (*List s údaji, bod 4 a článek 24*).

Režim odpovědnosti za vracení prostředků

Režim odpovědnosti za vracení prostředků bude stanoven v Grantové dohodě (*List s údaji, bod 4.4 a Článek 22*)

Pro příjemce je to jedna z následujících možností:

- omezená společná a nerozdílná odpovědnost s individuálními stropy – každý *příjemce* do maximální výše svého grantu.
- bezpodmínečná společná a nerozdílná odpovědnost – každý *příjemce* až do výše *maximální částky grantu na akci* nebo
- individuální finanční odpovědnost – každý *příjemce* odpovídá pouze za své dluhy.

Kromě toho může orgán poskytující grant požadovat společnou a nerozdílnou odpovědnost přidružených subjektů (s jejich příjemcem).

Ustanovení týkající se provádění projektu

Pravidla pro práva duševního vlastnictví: viz *Vzorová grantová dohoda (článek 16 a příloha 5)*

- práva na užívání výsledků: Ano

Komunikace, šíření a zviditelnění financování: viz *Vzorová grantová dohoda (článek 17 a příloha 5)*

- plán komunikace a šíření informací: Ano
- další komunikační a propagační činnosti: Ano
- speciální loga: Ano

Zvláštní pravidla pro provádění akce: viz *Vzorová grantová dohoda (článek 18 a příloha 5)*

- trvanlivost: Ano
- specifická pravidla pro tzv. blending operace: Ne

Další specifika

Dohoda o konsorciu: Ano

Nedodržení pravidel a porušení dohody

Grantová dohoda (kapitola 5) stanoví opatření, která můžeme přijmout v případě porušení Dohody (a dalších problémů s nedodržením podmínek).

 Další informace naleznete v části [AGA - Anotovaná grantová dohoda](#)

11. Jak předložit žádost

Všechny návrhy musí být podány přímo online prostřednictvím elektronického Systému pro podávání návrhů na portálu *Funding & Tenders*. Papírové žádosti se NEpřijímají.

Podání žádosti je **dvoufázové**:

a) vytvořit si uživatelský účet a zaregistrovat svou organizaci

Pro použití Systému pro podávání žádostí (jediný způsob, jak podat žádost) si všichni účastníci musí vytvořit [uživatelský účet EU Login](#).

Jakmile máte účet EULogin, můžete [svou organizaci zaregistrovat](#) v Registru účastníků. Po dokončení registrace obdržíte devítimístný identifikační kód účastníka (PIC).

b) předložit návrh

Vstupte do Systému elektronického předkládání návrhů přes stránku Téma v sekci [Výzvy k předkládání návrhů](#) (nebo u výzev zaslaných prostřednictvím pozvánky/vyzvání k předložení návrhu přes odkaz uvedený v dopise pobídky).

Svůj návrh předložte ve 4 částech, a to následovně:

- Část A obsahuje administrativní informace o žádajících organizacích (budoucí koordinátor, příjemci, přidružené subjekty a přidružení partneři) a souhrnný rozpočet návrhu. Vyplňte ji přímo online
- Část B (popis akce) se týká technického obsahu návrhu. Stáhněte si povinnou šablonu ve Wordu ze Systému pro předkládání žádostí, vyplňte ji a nahrajte ji jako soubor PDF.
- Část C obsahující další údaje o projektu. Vyplňuje se přímo online.
- Přílohy (viz oddíl 5). Nahrajte je jako soubor PDF (jeden nebo více souborů v závislosti na slotech). V závislosti na typu souboru je někdy možné nahrát i soubor v Excelu.

Návrh musí dodržet **stránkový limit** (viz oddíl 5); na nadbytečné stránky nebude brán zřetel.

Dokumenty musí být v Systému pro předkládání návrhů nahrány do **správné kategorie**, jinak může být návrh považován za neúplný, a tudíž nepřijatelný.

Návrh musí být předložen **před termínem výzvy** (viz oddíl 4). Po uplynutí této lhůty je systém uzavřen a návrhy již nelze předkládat.

Po odeslání návrhu obdržíte **potvrzující e-mail** (s datem a časem podání žádosti). Pokud tento potvrzovací e-mail neobdržíte, znamená to, že váš návrh NEBYL podán. Pokud se domníváte, že je to způsobeno chybou v Systému pro předkládání návrhů, měli byste neprodleně podat stížnost prostřednictvím [webového formuláře IT Helpdesku](#), vysvětlit okolnosti a přiložit kopii návrhu (a pokud možno snímky obrazovky, které ukazují, co se stalo).

Podrobnosti o procesech a postupech jsou popsány v [Online příručce](#). Online příručka obsahuje také odkazy na často kladené dotazy a podrobné pokyny týkající se systému elektronické výměny na Portálu.

12. Pomoc

Pokud je to možné, **pokuste se najít potřebné odpovědi sami** v tomto a v dalších dokumentech (máme omezené zdroje pro vyřizování přímých dotazů):

- [Online příručka](#)
- [Často kladené dotazy k Portálu](#) (pro obecné dotazy).
- [Často kladené dotazy na webových stránkách LIFE](#)
- [Informační dny LIFE](#)

Pravidelně také navštěvujte stránku Téma, protože na ní budeme zveřejňovat aktualizace výzev. (V případě pozvánek vás budeme v případě aktualizace výzvy kontaktovat přímo).

Kontakt

Pouze v případě, že jste ve výše uvedených odkazech nenašli odpověď, můžete se obrátit na:

– pro jednotlivé dotazy na Systém pro předkládání návrhů – Portál: [IT Helpdesk](#)

– pro otázky, které nesouvisejí s IT: CINEA-LIFE-ENQUIRIES@ec.europa.eu

⚠. Své dotazy zasílejte prosím nejpozději 7 dní před termínem pro předložení návrhů (viz oddíl 4) A ZÁROVEŇ jasně uveďte odkaz na výzvu a téma, kterého se váš dotaz týká (viz titulní strana).

13. Důležité

DŮLEŽITÉ

- **Nečekejte až na konec – vyplňte** žádost s dostatečným předstihem před termínem, abyste se vyhnuli případným **technickým problémům** na poslední chvíli. Problémy způsobené podáním na poslední chvíli (*např. přetížení apod.*) jdou zcela na vaše riziko. Termíny výzev NELZE prodloužit.
- Pravidelně **navštěvujte** stránku Téma na Portálu. Budeme ji využívat ke zveřejňování aktualizací a dalších informací o výzvě (aktualizace výzvy a tématu).
- **Elektronický výměnný systém Portálu *Funding and Tenders*** – podáním žádosti všichni účastníci **souhlasí s** používáním elektronického výměnného systému v souladu s [Podmínkami Portálu](#).
- **Registrace** – Před podáním žádosti musí být všichni příjemci, přidružené subjekty a přidružení partneři zaregistrováni [v Registru účastníků](#). Identifikační kód účastníka (PIC) (jeden pro každého účastníka) je pro formulář žádosti povinný.
- **Role v konsorciu** – Při vytváření konsorcia byste měli myslet na organizace, které vám pomohou dosáhnout cílů a řešit problémy.

Role by měly být rozděleny podle úrovně účasti na projektu. Hlavní účastníci by se měli účastnit jako **příjemci** nebo **přidružené subjekty**; ostatní subjekty se mohou účastnit jako přidružení partneři, subdodavatelé, třetí strany poskytující věcné příspěvky. **Přidružení partneři** a třetí strany poskytující věcné příspěvky by měli nést své vlastní náklady (nestanou se formálními příjemci finančních prostředků EU). **Subdodávky** by měly obvykle tvořit omezenou část a musí být prováděny třetími stranami (nikoli jedním z příjemců/přidružených subjektů). Subdodávky přesahující 30 % celkových způsobilých nákladů musí být v žádosti odůvodněny.
- **Koordinátor** – V případě grantů pro více příjemců se příjemci účastní jako konsorcium (skupina příjemců). Musí si zvolit koordinátora, který se bude starat o řízení a koordinaci projektu a bude zastupovat konsorcium vůči orgánu poskytujícímu grant. V případě grantů pro jednoho příjemce bude koordinátorem automaticky jediný příjemce.
- **Přidružené subjekty** – žadatelé se mohou účastnit s přidruženými subjekty (tj. subjekty spojenými s příjemcem, které se účastní akce s podobnými právy a povinnostmi jako příjemci, ale nepodepisují grant, a proto se sami nestávají příjemci). Tyto subjekty získají část grantových prostředků, a proto musí splňovat všechny podmínky výzvy a být potvrzeny (stejně jako příjemci); nezapočítávají se však do minimálních kritérií způsobilosti pro složení konsorcia (pokud existují). Pokud se na vašem projektu podílejí přidružené subjekty, nezapomeňte v rámci své žádosti předložit dokumenty prokazující jejich přidružené propojení s vaší organizací.
- **Přidružení partneři** – žadatelé se mohou účastnit s přidruženými partnery (tj. partnerské organizace, které se účastní akce, ale bez nároku na získání peněz z grantu). Účastní se bez finančních prostředků, a proto nemusí být potvrzeny.
- **Smlouva o konsorciu** – Z praktických a právních důvodů se doporučuje zavést interní opatření, která vám umožní řešit výjimečné nebo nepředvídané okolnosti (ve všech případech, i když nejsou podle grantové dohody povinné). Smlouva o konsorciu vám také dává možnost přerozdělit grantové prostředky podle vlastních vnitřních zásad a parametrů konsorcia (například jeden příjemce může přerozdělit své grantové prostředky jinému příjemci). Smlouva o konsorciu vám tedy umožňuje přizpůsobit grant EU potřebám uvnitř vašeho konsorcia a může vám také pomoci chránit vás v případě sporů.

Vyrovnaný rozpočet projektu – žádosti o grant musí zajistit vyrovnaný rozpočet projektu a dostatek dalších zdrojů pro úspěšnou realizaci projektu (*např. vlastní příspěvky, příjmy z akce, finanční příspěvky třetích stran atd.*). Můžete být požádáni o snížení odhadovaných nákladů, pokud jsou nezpůsobilé (včetně nadměrných).

Ukončené/probíhající projekty – Návrhy na projekty, které již byly ukončeny, budou zamítnuty; návrhy na projekty, které již byly zahájeny, budou posuzovány případ od případu (v tomto případě nelze proplatit náklady na činnosti, které se uskutečnily před datem zahájení projektu/předložení návrhu).

Pravidlo neziskovosti – granty NESMÍ vytvářet zisk (tj. přebytek příjmů + grant EU nad náklady). Toto budeme kontrolovat na konci projektu.

Zákaz kumulace finančních prostředků / zákaz dvojího financování – Kumulace finančních prostředků z rozpočtu EU je přísně zakázána (s výjimkou tzv. akcí EU "Synergie"). Mimo tyto akce Synergie může každá akce obdržet pouze JEDEN grant z rozpočtu EU a nákladové položky nesmí být v žádném případě vykázány v rámci dvou grantů EU; projekty musí být koncipovány jako různé akce, jasně vymezené a oddělené pro každý grant (bez překrývání).

Kombinace s provozními granty EU – Kombinace s provozními granty EU je možná, pokud projekt zůstane mimo pracovní program provozního grantu a pokud zajistíte, aby nákladové položky byly ve vašem účetnictví jasně odděleny a NEBYLY vykázány dvakrát (viz [AGA - Anotovaná grantová dohoda, článek 6.2.E](#))

Více návrhů – Žadatelé mohou v rámci jedné výzvy předložit více než jeden návrh na *různé* projekty (a získat na ně finanční prostředky).

Organizace se mohou účastnit několika návrhů.

ALE: pokud bude podáno více návrhů na *velmi podobné* projekty, bude přijata a hodnocena pouze jedna žádost; žadatelé budou vyzváni, aby ty ostatní stáhli (nebo budou zamítnuty).

Opětovné předložení – Návrhy lze měnit a znovu předkládat až do uplynutí termínu pro podání.

Zamítnutí – Podáním žádosti všichni žadatelé přijímají podmínky Výzvy stanovené v tomto dokumentu Výzvy (a v dokumentech, na které se odkazuje). Žádosti, které nebudou splňovat všechny podmínky Výzvy, budou zamítnuty. To platí i pro žadatele: Všichni žadatelé musí splňovat kritéria; pokud některý z nich nesplňuje, musí být nahrazen, jinak bude celý návrh zamítnut.

Zrušení – mohou nastat okolnosti, které si vyžádají zrušení Výzvy. V takovém případě budete informováni prostřednictvím aktualizace Výzvy nebo tématu. Upozorňujeme, že zrušení Výzvy je bez nároku na náhradu.

Jazyk – návrh můžete předložit v jakémkoli úředním jazyce EU (abstrakt/shrnutí projektu by však měl být vždy v angličtině). Z důvodu efektivity vám důrazně doporučujeme, abyste celou žádost podávali v angličtině.

- **Transparentnost** - V souladu s článkem 38 [Finančního nařízení EU](#) jsou informace o udělených grantech EU každoročně zveřejňovány na [internetových stránkách Europa](#).
To zahrnuje:
 - názvy příjemců
 - adresy příjemců
 - účel, na který byl grant udělen
 - maximální výše uděleného grantu.Od zveřejnění lze výjimečně upustit (na základě odůvodněné a řádně podložené žádosti), pokud existuje riziko, že by zveřejnění mohlo ohrozit vaše práva a svobody podle Listiny základních práv EU nebo poškodit vaše obchodní zájmy.
- **Ochrana údajů** – předložení návrhu v rámci této výzvy zahrnuje shromažďování, používání a zpracování osobních údajů. Tyto údaje budou zpracovávány v souladu s platným právním rámcem. Budou zpracovávány výhradně za účelem hodnocení vašeho návrhu, následné správy vašeho grantu a v případě potřeby monitorování, hodnocení a komunikace programu. Podrobnosti jsou vysvětleny v [Prohlášení o ochraně osobních údajů na Portálu Funding and Tenders](#).